

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stopnja, peti vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vrednosti po 10 Din
g. Pr. večer g.
naravnih popisov
Izide ob 4 zbiraj
razen pondelika in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, elektronska
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cerkvena država

Casopisje že dolgo časa poroča o obnovitvi cerkvene države. Med Vatikanom in Kvirinalom se vrše pogajanja, kako popraviti Cerkvi storjeno krivico, ki se ji je zgodila 20. septembra 1870, ko so čete italijanske vlade vzele Rim in uničile tisočletno politično samostojnost poveljarja katol. cerkve.

Obnovitev cerkvene države je za ves krščanski svet zadeva največje važnosti. Poglavar Cerkve, ki družijo okrog sebe milijone vseh narodov in jezikov, mora biti vsem tem narodom in ljudstvom — vsel. To pa more biti le, če je popolnoma neodvisen in vseh svojih sklepov in dejanjih od vsake druge sile sveta. Ne gre tu, kar nasprotniki katoliške Cerkve tako radi poudarjajo, za pridobivanje posvetne oblasti in za svetno vladarstvo samo. Gre marveč za to, da more Cerkev po svojem vrhovnem poglavarju vedno in povsod nastopati kot nepristranska in nad vsemi posvetnimi tvorbami stoječa učiteljica vseh narodov, vzgojiteljica in sodnica. Samostojna, suverena posvetna oblast je njeno sredstvo v izvrševanju njenega božjega poklica, ne pa njen smoter.

Že prvi postanki cerkvene države, politične samostojnosti Cerkve, ki segajo daleč nazaj v konstantinsko dobo, nam pričajo, da je tedanji krščanski svet hotel Cerkev neodvisno od vseh vplivov posvetnih vladarjev. Saj se je celo sam Konstantin Veliki, rimski cesar, umaknil v Bizanc ter prepustil Rim — Petrovemu nasledniku. In ko so se pozneje ustvarjale v Italiji nove države, so vsi posvetni knezi stolovali v Raveni ali Milanu — Rim so tudi ti prepuščali papežu. Če je grozila Italiji ali Rimu nevarnost, se ljudstvo za pomoč ni obračalo ne v Bizanc, ne v Milan, ne v Raveno, ampak v Rim. Papež je bila tista duhovna sila, h kateri se je ljudstvo zatekalo. Dejansko je bil papež suveren in neodvisen že takoj v prvi dobi svobodnega krščanstva. Posvetno imetje, darovano Cerkvi od pobožnih knezov in drugih moč, obstoječe v zemljiščih, pa se je smatralo za »patrimonium Petri — patrimonium pauperum — Dedna last sv. Petra — neodtujljiva last revežev. S tem premoženjem je Cerkev izvrševala čudovita socialna in kulturna dela po celem tedanjem krščanskem svetu. Zaključil pa je ta razvoj in Cerkvi formalno dal politično suverenost frankovski kralj Pipin, zavečajoč se kot krščanski vladar, da je Cerkev ravno tako last severa kakor juga in vzhoda. Mladi krščanski narodi severa so hoteli svobodno Cerkev in svobodnega papeža! In tej volji se je uklonil tudi vzhod.

Tako je Cerkev mogla vršiti svojo veličastno kulturno misijo, ki se ji danes divijo tudi nasprotniki Cerkve. Brez takega položaja rimskih papežev bi danes ne imeli zapadne kulture. Brez papeževe suverenosti bi ne bilo mogoče združiti krščanske Evrope v boj zoper od vzhoda prodirajočo nevarnost islama. Zapadno krščansko kulturo je ustvarila Cerkev, razširila in ohranila pa jo je politično neodvisna, suverena Cerkev!

Ko je svobodomiselnost svet 18. in 19. stoletja mislil, da je dovolj prosvetljen in da papeštva in Cerkve ne potrebuje več, je padla 20. septembra 1870 Cerkvena država. Toda v teh dneh ponižanja in zapuščenosti od strani vseh svetnih vladarjev, je Cerkev po Leonu XIII. zopet vstala, duhovno še večja in sijajnejša. Svet pa ves zapleten v homatije socialnih in nacionalnih bojov, je začel uvidevati, da Cerkev ni ostanek starih tradicij, ampak vedno živ organizem, ki je sodobnemu svetu, plinemu boleznim, zmot in težavam potreben bolj kot kdaj. Ta zavest je znova in prav posebno prišla do izraza ob času velike groze, ki jo je prinesla svetovna vojna.

Moderni svet se danes že zopet zaveda, da je Cerkev tisti vir, ki iz njega more privreti odrešenje trpečemu človeštvu. Ta Cerkev pa mora biti svobodna, ker ona je last vseh! Zato mora njen poglavar biti formalno in dejansko neodvisen, da bo oče vsem ljudstvom in narodom še vnaprej. Italija uvideva svojo zgodovinsko zmotu ter hoče popraviti greh svojih očetov. Vrniti hoče papežu njegovo suverenost.

Kako se bo to izvršilo, je vprašanje druge vrste. Cerkev bo znala in hotela braniti svoje pravice. Gotovo pa je, da vprašanje velikosti suverene ozemlja ni bistveno. Gre le za to, da ima Cerkev kos ozemlja, na katerem je papež suveren vladar, nikomur podložen, za vse delujoč.

V tem tiči važnost tega vprašanja.

Pred popolno preosnovo naše trgovinske politike

Nov obrtni red, ki bo olajšal slovenskim obrtnikom delovanje v vsej državi - Novi zakon o zbornicah Min. Mažuranič proti Savčičevi obrambni politiki - Pripravlja se zakon o zaščiti vlagateljev

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Z veliko napetostjo pričakujejo prihod trgovinskega ministra Mažuraniča iz Pariza, in sicer ne samo, da bi poročal o uspehih, ki jih je dosegel, ko se je razgovarjal s tujimi finančniki radi trgovinske pogodbe, ampak v prvi vrsti radi preosnove trgovinske politike. Dr. Mažuranič je sam v Parizu potrdil, da mu je izenačenje obrtnega reda ena izmed glavnih stvari. Interes za novi obrtni red je v resnici velik. Važen pa bo obrtni red za visoko razvito slovensko obrtništvo. Po novem enotnem obrtnem redu bi se olajšal prihod naših obrtnikov v ostale dele države. V Srbiji so morali doslej polagati ponovne izpite. Če bodo po novem zakonu napravili izpit kjerkoli, bo veljal povsod. Slovenskim obrtnikom bo konkurenca lahka, ker je znana njihova vestnost, perfektnost in strokovna izobrazba. Radi teh lastnosti jih povsod iščejo.

Novi zakon bo prinesel izenačenje pogojev za razvoj. Zaenkrat je negotovo, ali bo v novi zakon sprejet sistem koncesij ali svobode. Po vsem sodeč bodo imeli večino zagovorniki svobodnega sistema. Zanj govorijo tudi razmere v Srbiji, ker tam koncesija ne pomeni dovoljenja za izvrševanje obrti, ampak posebno olajšavo, ki je določena za posamezne obrti.

S pravnega stališča bo enotni zakon privedel do tega, da se bo vsaj vedelo, kako naj se z obrtniki v državi postopa.

Znamenita spomenica nadškola dr. Bauerja

Za verski pouk v šolah, ker imajo starši in Cerkev pravico, da se njih otroci vzgajajo po katoliških načelih

Zagreb, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla poslanica zagrebskega nadškola g. dr. Bauerja ob 50 letnici njegovega mašništva. V tej spomenici se presviti škof dr. Bauer dotika mnogih aktualnih verskih vprašanj, posebno se ozira na vprašanje verskega pouka v šolah. Zадnje dni javljajo nekateri činitelji, da bi bilo treba ukiniti verouk v srednjih šolah. Presvitiški pravi:

»Pojavili so se glasovi, ki nas silijo k opreznosti. Tako se javno naglašajo želja, da bi se verouk ukinil, da bi se duhovništvu prepovedalo poučevati v šolah, da bi se prepovedalo vsako versko nadzorstvo v šolah, z eno besedo, da se izroči šolski pouk izključno laikom, ali, kakor se to pravi, da se šola laizira. To je prostozidarsko prizadevanje, ki je v nekaterih državah že rodilo težke posledice. To je izvalvo žalostne izkušnje in borbe katoličanov.

Po božjem in naravnem pravu pripadajo otroci roditeljem. Z ozirom na to imajo roditelji skrb in neposredno pravico, da odločajo, kako se bodo njihovi otroci vzgajali. Katoliška

Nadalje se pričakuje, da se bo minister Mažuranič kmalu odločil, kak sistem naj imajo naše zbornice, da ne bo prišlo do osebnih sprememb v upravi, oziroma da se bodo mesta, ki se niso izvolila, enostavno spopolnila, v čemer smo že poročali. Važno je vprašanje skupnih ali stanovsko ločenih zbornic. Belgrajski oziroma srbski industrijski so v spomenici zagovarjali ločene TOI zbornice. Zoper to so prečanski kraji, ki smatrajo zbornice za kraljevno posebnost. Prevladuje mnenje, da bo ostalo pri starem in da novi zakon o zbornicah ne bo enoten, ampak kvečjemu okviren.

Tudi o spremembah kurza v trgovinski politiki se mnogo govori. Minister dr. Mažuranič je zoper Savčičevo izključno obrambno politiko. Savčiča pa v njegovi tezi zagovarjajo znani krogi. Ravno v Mažuraničevi odsotnosti se je Savčič pripravil za svojo obrambo. Ker sta v nasprotju dva sistema, o katerih se v javnosti mnogo govori, se z velikim zanimanjem pričakuje, kaj se bo izvršilo.

Tudi preosnova ministrstev je pred durmi. Neobhodno je potreben statističen oddelek, da pripravi pregledno gospodarsko statistiko.

Izdeluje se zakon o zaščiti vlagateljev. Pripravljen je načrt za konferenco 18. februarja pri carinskem ravnateljstvu, ki bo obravnavala carinsko vprašanje v svobodnih carinskih skladiščih naših pristanišč.

cerkov, ki je od božjega Odrešenika dobila zapoved, da oznanja evangelij vsem narodom, se temu pozivu in pravici ne more odreči. Zato imajo katoliški roditelji in cerkev pravico zahtevati, da se njihovi otroci vzgajajo po katoliških načelih. Isto pravico priznavamo tudi pravoslavnim in drugim, po ustavi prizanim veroizpovedanjem.

Napraviti javno državno šolo, obvezno za vse državljane, v to šolo pa uvesti brezverskega duha, to je najstrašnejše nasilje nad vestjo katoliških staršev. Katoliški starši! Vaša ljubezen do otrok vas najbolje uči, kaj je otrokom koristno in kaj jim je nevarno. Vsakdanje izkušnje v Vašem rodbinskem življenju vam kažejo, kako sveta vera blagodejno deluje, in kako nevarno je za otroke, če se odtujijo sveti veri.

Zato, predragi verniki, če bi nastopila resna nevarnost, da bi se šole odtujile naravnemu poklicu, da namreč vaše otroke vzgajajo versko, vas bomo pozvali, da se z združenimi močmi upremo, da to nevarnost zavržemo.

uradniški zakon, ki govori o nastavljanju ter premeščanju in vpoklicanju državnih uradnikov. Zakon določa, da se vršijo spremembe v soglasju s predsednikom ministrskega sveta. Mislilo se je, da zadostuje, če pride ta formula v dekret. Praksa je pokazala, da se tolažiti tako, da je treba ministrskemu predsedniku predložiti 1. in 15. vsakega meseca uradniške akte. Če se ne vrnejo v enem tednu, se smatrajo, da so se odobrili.

Pred spremembo taksnega zakona

Belgrad, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Finančni minister urgira spremembo zakona o taksah. Prejšnji zakon oziroma naknadni načrt je izdelalo finančno ministrstvo. Zato je bilo v njem gotovo polno nasprotij. Ker prihajajo pri tem zakonu v poštev vsa ministrstva, se je finančni minister obrnil na vse ministre, naj nujno predložijo zahteve in predloge, da se bodo v novem zakonu nasprotstva odstranila.

Dr. Šimrak pri min. predsedniku

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Dr. Janko Šimrak je bil danes sprejet od predsednika vlade generala Petra Živkovića. Intervenal je radi pomoči iz kredita za pasivne kraje za Zumberak. Predsednik je obljubil svojo pomoč. Bivši minister za socialno politiko Stjepan Barić je za to obično dovolil 1.500.000 Din. Ta vsota pa je bila v novem zakonu izpuščena.

Na dvoru pričakujejo vesel dogodek

Zagreb, 6. febr. (Tel. »Slov.«) »Hrvat« poroča, da kraljev prihod v Zagreb še ni določen, ker pričakujejo v dvoru vesel dogodek, ki bi se imel zgoditi v aprilu ali maju. »Hrvat« poroča, da bo kralj ostal v Zagrebu dalje časa. Verjetno je, da bo tu bival v svo rodbino.

Za odpravo davka na poslovni promet

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Vse belgrajske gospodarske zbornice, obrtna, industrijska in trgovinska, pripravljajo spomenico, ki jo bodo poslale finančnemu ministru. V njej zahtevajo, da se davek na poslovni promet ukine. Ako finančni minister tej želji ne bi mogel takoj ustreči, naj se vsaj spremeni oblika za plačevanje tega davka, da bi se na ta način onemogočile komplikacije.

Okrožnica zdravstvenega ministra glede bolniškega uradništva

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Zdravstveni minister je poslal velikemu županu posebno naredbo, v kateri pravi: Prejšnje leto so prišle bolnice v oblastno upravo. Nekateri oblastni odbori in državi so bili strankarsko sestavljeni. Radi tega je bilo mnogo uradnikov odpuščenih, tudi takih, ki so bili 15 do 20 let, ali še delj v službi. Odpustili so se največ iz strankarskih razlogov. Zato minister odreja, da morajo veliki župani to popraviti. Odpuščene uradnike poklicati v službo, odpustiti pa tiste, ki so bili strankarsko nastavljeni (Ni treba posebej pripomniti, da nista slovenski oblasti z okrožnico niti najmanj prizadeti.)

V zaščito domače industrije

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Na prošnjo zagrebske TO zbornice je trgovinsko ministrstvo izdalo načelno rešitev, po kateri se kemične zmesi in proizvodi inozemskih tovarov, pri katerih ni prišlo do kemične spojilne v celoti, ne morejo smatrati za domači proizvod. Radi tega se ne morejo poslužiti člena 140. trgovinskega zakona.

Gozdarska afera

Belgrad, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Gozdarski minister je osrednji komisiji za pregled dolgoročnih pogodb dovolil podaljšanje dela za deset dni. Naročil ji je, da mu izdela splošno poročilo od tistih nepravilnosti pri dolgoročnih pogodbah in v izvrševanju teh pogodb. Komisija dela na tem, da poda splošno sliko. To poročilo bo nekaka korektura bivše parlamentarne anketne komisije.

Jugoslovanski odgovor sprejet v Grčiji dobro

Atene, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Venizelos je za jutri sklical sejo zunanjega odbora, na katero so bili povabljeni tudi voditelji strank. Venizelos bo zaupno poročal o pogajanjih s Turčijo in o odgovoru, ki ga je dal Jugoslaviji. V plenumu parlamenta se o tem ne bo govorilo podrobno. Odgovor Jugoslavije na zadnje grške predloge se presoja optimistično.

Davčna uprava v Zužemberku ostane

Belgrad, 6. febr. (Tel. »Slov.«) v Belgradu se je mudila deputacija iz Zužemberka, ki je zahtevala, naj se davčna uprava v Zužemberku ne ukine. Deputacija je obiskala tudi prometnega ministra dr. Korošca. Odtod je odšla k državnemu podtajniku dr. Letici. Deputacija je s svojimi zahtevami prodrla.

Poštna čekovna hranilnica

Belgrad, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Promet poštne čekovne hranilnice je znašal leta 1928. 195.990.829.649 Din 11 par. Stanje vlog na čekovni račun v letu 1928 666.429.089 Din. Promet po čekovnih računih 53.721.436.928 dinarjev 18 par. Zveze je imela s sledečimi državami: U. S. A., Kanada, CSR, Madjarska, Avstrija, Švica, Italija, Belgija, Nemčija, Francija. Leta 1928. se je izdalo 31.700 hranilnih knjižic. Stanje vlog 36.392.383 Din.

Kmetje, delavci in sovjeti

Sovjetska Rusija stoji tik pred volitvami. Nikdar ni bil interes kmetijskega življa večji, saj gre za to, da obrani pred nasilnostjo vaških komunistov še ono trohico pravice, ki jo je še ostalo. Iz dejstva, da so kmetje prevzeli sistem sovjetov, se še ne da sklepati, da so se sprijaznili s komunizmom. Na volilnih shodih se lahko ugotovi, da je to dvoje strogo ločiti. S sistemom sovjetov so zadovoljni, komunizem bi pa radi po svoje preobrazili. Tu tiči nasprotstvo med komunizmom in kmetijskim življenjem. Dvanajst let že poskušajo moskovski mogoci premakniti ta prepad, in dobiti kak modus vivendi s kmetijskim prebivalstvom, na osnovi zveze diktature proletarijata in sovjetske vlade. Pokazalo se je pa, da je odpornost kmetov večja kot preje, in da priznavajo vaški sovjeti potom svojih zastopnikov iz kmetijskega prebivalstva komunizem samo pogojno, ne da bi si pri tem želeli predvojnih razmer. Pogrešno bi bilo meniti, da bo imel padec komunizma za posledico splošno anarhijo. Morda velja to za mesto selo pa bo brez večjih perturbacij našlo iz tega izhod. Dočim vrhovni sovjetski organi (osrednji izvršilni komitet, eksekutivni komiteji posameznih republik in mestni sovjeti) v nobenem oziru ne zastopajo interesev celokupnega prebivalstva, so vaški sovjeti vendarle resnično ljudska zastopstva, ki jim ne bo težko znati se pri kakem prevratu v nove prilike.

Vodilni komunistični krogi tretirajo naraščajočo nezadovoljnost kmetov z narodno-gospodarsko politiko in kolektivizacijskimi stremiljenji zelo resno. Selo se poleguje za samostojen sovjetski sistem, pri popolni enakopravnosti vseh volivcev, česar sedaj ni, ker odpade na 125.000 kmetov-volivcev en zastopnik, v mestu pa na isto število — pet.

K temu treba še pripomniti, da pritiče volivna pravica samo onim, ki delajo, in so že dopolnili 18. leto. Z drugimi besedami, samovoljno i komunistov je pripuščeno, odločati v tem, ali je postavim univerzitetni profesor iz predvojnje dobe volivno upravičen, ali ne! Zgodi se lahko, da tudi kulak, ki zaposluje delavce, ni volivno upravičen, četudi ni len.

Težave z žitom in surovinami so privedle komuniste do misli, da se z ustanovitvijo velikih gospodarstev na deželi osvobodijo zavisnosti od kmetov. Sredstva, potrebna za ta kolektivna gospodarstva si skušajo pribaviti z večjim obdavičenjem obsojednih posameznih gospodarstev.

Stalin, sedenji neomejeni diktator, ki je tudi sam kmečki sin, je dobro videl nevarnost, ki preti sovjetom od vedno bolj prubujajočih se kmečkih mas. Zato je že doslej napravil številne kompromise, posebno v izvajanju gospodarskega programa, ki gredo v prilog kmečkemu prebivalstvu.

S tem pa se je po mnenju Trockega oddaljil od avtoritetsizma komunističnih načel in izdal delavske interese, ki bi morali biti edino upravičeni in bi se jih vedno moralo pred vsemi drugimi upoštevati.

Trocki je zato pričel svojo borbo proti Stalinu ravno z gesli, da je izdal interese delavskega razreda. Kljub posebnemu stališču, ki ga zavzema, se delavstvo nahaja v precej težkem polčjuju. Mesta so odvisna od dobre volje kmetov. Ta pa ni vedno ravno najboljša. Zato je Trocki v večjih mestih in industrijskih središčih kmalu pridobil številne pristaje. Nekaj časa se je celo zdelo, da bo prišlo do odkrite borbe. Zdi se, da je to nedavno Trocki celo poskusil in preuranjanje njegovih pristajev so posledica odkritij, ki jih je vlada naredila. Vsi uglednejši pristaji Trockega so odstavljeni z mest, ki so jih doslej zavzemali. Mnogi pa so morali v zapor ali v Sibirijo.

O usodi voditelja Trockega pa imamo nasprotujoče si vesti. Gotovo je, da se je nahajal interniran. Poslednje dni pa so se pojavile vesti, da so sovjeti sklenili izgnati Trockega iz države sploh in baje se je že odpravil s parnikom v Carigrad, odkoder bi odšel v Nemčijo. Kaj je resnica, to bodo pokazali prihodnji dnevi. Gotovo pa je, da je v vodilnih vrstah znova pričela huda, načelna borba. Z železno močjo in neizprosno diktaturo za sedaj še prevladuje Stalin, ki ima na svoji strani predvsem protizidovsko orijentirane mase. Vendar pa po splošni sodbi poznavalcev razmer v Rusiji ni izključno, da pride že v bližnji bodočnosti do resnejših sprememb.

Due konvenciji s Češkoslovaško

Beograd, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Med Jugoslavijo in Češkoslovaško sta se v decembru 1928 sklenili dve konvenciji, in sicer prva o ureditvi dolgov in zahtev med obema državama in druga konvencija o odlaganju procesov, ki imajo materialne zahteve v konvenciji vsebovanih konvencij. Konvenciji dosedaj še nismo odobrili. Čujemo, da bo zunanje ministristvo stvar pospešilo.

Težka nesreča v Zagrebškem paromlinu

Zagreb, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) V zagrebškem paromlinu pri državnem kolodvoru se je dogodila težka nesreča. Delavci so zlagali vreče moke. Nenadoma se je tak kup podrli in pokopal pod seboj delavca Vekoslava Kotarskega in Ziberta. Kotarski se je zadušil, Zibert pa je nevarno ranjen.

Pred rešitvijo rimskega vprašanja

Rim, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Reševanje rimskega vprašanja je stopilo v novo fazo. Že dva dni se v papeževih dvorinah v Vatikanu vršijo pod predsedstvom papeža samega posvetovalja, katerih se udeležuje tudi zastopnik italijanske vlade državni svetnik Giannine,

Španska kraljica-mati umrla

Madrid, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Španska kraljica-mati Marija Kristina je davj ob treh po kratki bolezni umrla za kapjo. Radi političnih dogodkov v zadnjih dneh je bila zelo v skrbeh, pri je neugodno vplivalo na njeno zdravstveno stanje, posebno ker je bila tudi z aretiranim Sanchezom Guerra vse življenje v prijateljskih razmerah in ga je visoko cenila.

Marija Kristina, hči avstrijskega nadvojvode Karla Ferdinanda, je bila rojena leta 1858. Leta 1879. je postala druga žena Alfonza XII., ki je umrl leta 1885. Takrat sedanjí kralj Alfonz XIII. še ni bil rojen. Marija Kristina je vodila regenstvo v razmerah, ki so bile zelo kritične za državo in monarhijo. Karlisti so čakali na priliko, da bi zopet udarili. Tudi republikanska stranka je bilo zelo močna. S tem, da je poverila vlado liberalnemu kabinetu in s svojim taktom se ji je posrečilo, bil in bolj utrditi prestol. Leta 1902. je bil Alfonz XIII. proglašen za polnoletnega. Še dolgo je bil pod vplivom svoje matere, katero je zelo visoko spoštoval. Nazadnje se je kraljica-mati posvetila praktični dobroteljski in je bila zato pri ljudstvu zelo priljubljena. Danes dopolnje je došel v Madrid danski kraljevski par. Njegov obisk bo postal žalni poset.

Pastirsko pismo dunajskega nadškofa

Za sodelovanje v katoliški akciji

Dunaj, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Dunajski nadškof je izdal postno pastirsko pismo, v katerem se najprej spominja zlatomastnika svetega Očeta in poudarja izredni pomen papeštva v današnjih časih. Kakor jubilejno leto 1925., bo tudi letošnje leto privedlo v Rim milijone vernikov. Kardinal polaga na srce svojim vernikom, naj izpolnijo najljubšo željo sv. Očeta, t. j. da sodelujejo v katoliški akciji pri apostolskem delovanju škofov in duhovnikov. Katoliška akcija naj zbudi in šola vest in stavi v službo splošnosti močne npravstvene sile sv. vere za socialni mir proti razrednemu boju in razrednemu sovraštvu; s politiko in strankami nima ta akcija niti najmanjšega opravka. K njenim najplemenitejšim nalogam spada tudi varstvo mladine, apostolat katoliškega tiska in pred vsem zopetna pridobitev onih, ki so izstopili iz cerkve, kar je najtežavnejše, pa tudi najzaslužnejše apostolsko delo. Pastirsko pismo pobija dalje površno krilatitico, da je cerkev v nasprotju delavskih stanov. Cerkev ne pozna nobenega razločka v postopanju s posameznimi stanovi, učila pa je vedno, da so z lastninsko pravico združene socialne dolžnosti.

Pred veliko spremembo poljske ustave

Varšava, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Danes ali jutri bo predložen sejm predlog za spremembo ustave. Predsednik dobi pravico veta proti zakonskim predlogom parlamenta. Parlament sme izreči ministrom, ki jih imenuje predsednik, nezaupnico samo s kvalificirano večino. Najmanjša starost za aktivno volivno pravico se zviša od 20 na 24 let. Vojaške osebe dobijo k dedenjam pasivni volilni pravici tudi aktivno volilno pravico. Državnega predsednika voli ljudstvo na temelju predlogov, ki jih stavijo odstopivši predsednik in kvalificirana večina sejma in senata. Načrt je Piłsudski baje že odobril, zaenkrat pa še ni gotovo, ali bo v parlamentu predrli.

Voditelji vstaje deportirani

Pariz, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) »Populaire« poroča, da je bil Sanchez Guerra deportiran na enega izmed kanarskih otokov. »Excelsior« piše, da so ga odpotali v Port Mahong na otok Mimeria. Tudi prejšnji predsednik parlamenta Vallamueva, ki je bolan in leži v postelji, je strogo zastražen po policiji.

Angleške vesti o španski vstaji

London, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Poročila, ki prihajajo iz Španije, javljajo razširitev nezadovoljstva v vojski in mornarici. Dejstvo, da so bili skoraj vsi španski politiki sredine in leveice prijeti in da jih pošiljajo v Maroko, smatrajo tukejšnji politični krogi za znak zunanje slabosti diktatorja. Izgledi Primo de Rivero se tukaj ne presojajo posebno ugodno, kar se izraža tudi v težju funta, ki je od 30.45 v ponedeljek narastel večeraj na 31.31.

Plenjenje v Kabulu se nadaljuje

London, 6. februarja. (Tel. »Slov.«) Kakor javlja »Daily Telegraph«, postaja v Kabulu položaj za inozemce vedno nevarnejši. Tudi diplomatski zastopniki in njihovi nameščenci nikakor niso izven nevarnosti. Plenjenje v mestu se nadaljuje. Emir Habib Ulah se hoče v Kabulu sestati z najnovejšim pretendentom za prestol Ali Ahmed Kanom, da bi se dogovorila o skupni obliki vladanja.

Kralj Jurij podpisuje zopet državne akte

London, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Angleški kralj Jurij je danes prvič po svoji bolezni zopet podpisoval državne listine. Njegovo potovanje v Bognor se je zavleklo rdi slabega vremena v Londonu in južni Angliji.

bliznji Mussolinijev sodelavec v znanjem uradu, katerega tiskovni šef je bil prej. Prihod visokega italijanskega diplomatskega uradnika v Vatikan daje upravičeno sklepati, da bo rimsko vprašanje v kratkem uspešno zaključeno.

stana je vodila regenstvo v razmerah, ki so bile zelo kritične za državo in monarhijo. Karlisti so čakali na priliko, da bi zopet udarili. Tudi republikanska stranka je bilo zelo močna. S tem, da je poverila vlado liberalnemu kabinetu in s svojim taktom se ji je posrečilo, bil in bolj utrditi prestol. Leta 1902. je bil Alfonz XIII. proglašen za polnoletnega. Še dolgo je bil pod vplivom svoje matere, katero je zelo visoko spoštoval. Nazadnje se je kraljica-mati posvetila praktični dobroteljski in je bila zato pri ljudstvu zelo priljubljena. Danes dopolnje je došel v Madrid danski kraljevski par. Njegov obisk bo postal žalni poset.

Švedsko posojilo Romuniji

Stockholm, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Švedska delniška družba za vžgalice potrjuje podpis dogovora z Romunijo, po katerem ji je za 30 let zagotovljena edina pravica za izdelovanje in prodajo vžgalic v Romuniji. Romunija bo dobivala vsako leto vsoto, ki se bo ravnala po dejanski prodaji vžgalic, najmanj 3 milijone dolarjev. Vse potrebščine za vžgalice se bodo izdelovale v Romuniji. Švedska delniška družba bo prosta davkov in carinskih dajatev.

Poljska in Romunska za Litvinov protokol

Moskva, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Romunski poslanik v Varšavi je kot romunski pooblaščenec došel v Mosko k podpisu Litvinovega protokola, ki se ima izvršiti 7. februarja. Tudi Poljska je poblastila svojega tukajšnjega poslanika Patka za podpis. Manjka pa še poročilo, ali se bosta Estonka in Latvija odzvali ruske mu povabilu in obenem podpisali protokol, ali pa bosta izvršili podpis pozneje.

Sporazum v optantskem vprašanju

Milan, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Potovanje nekaterih delegatov romunsko-madžarske optantske konference iz San Rema v Budimpešto in Bukarešto je imelo, kakor piše »Popolo d'Italia« informativen namen. Iz tega se more sklepati, da so temeljni obrisi dogovora že sklenjeni. Madžarska misija se je že vrnila na Riviero. Ko bo prišlo do načelnega sporazuma, bodo delegati začeli izdelovati pogodbo samo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. februarja. Na dvoru so bili v avdienci dr. Stampar, novo imenovani praški poslanik dr. Angjelinovič in Adolf Ribnikar iz Ljubljane.

Za delegata naše države na gospodarski konferenci Male antante 11. februarja v Bukareštu je imenovan dr. Slavko Sečurov.

Minister Savković je kaznoval posamezne podjetnike, večinoma v Belgradu, oziroma v Srbiji, ker so pri licitacijah nepravilno postopali.

Naša delegacija, ki je sklenila trgovinsko pogodbo s Francijo, se je vrnila v Belgrad.

Kmetijski minister dr. Frančej je odpotoval v Zagreb, kjer bo ostal tri dni. V banski palači bo sprejemal stranke.

Pomočnik zunanjega ministra Jevtić je prevzel svoje posle.

V kmetijskem ministristvu se izdeluje živinorejski zakon.

Zagrebsko državno pravdnistvo je obtožilo predsednika bivše HSS dr. Mačka in Krnjeviča, tajnika bivše HSS, radi cele vrste pregreškov po tiskovnem zakonu.

Dubrovnikiški veliki župan je imenoval za komisarja dubrovnškega oblastnega odbora profesorja Milorada Medija, uglednega pristaja bivše NRS.

Konferenca glede avtomobilskega turističnega prometa se bo vršila v februarju v Opatiji. Zadevo vodi italijansko poslaništvo. Datum konference še ni določen.

Za posetnike barcelonske razstave je španska vlada znižala vizum za 50%.

Angleška avtomobilska zveza je sporočila, da pripravlja poseben zakon o zavarovanju avtomobilskega prometa. Načrt naj bi služil tudi drugim državam kot vzorec.

Proces angleške trgovinske banke se je danes nadaljeval. Zaslisani so bili izvedenci. Med izvedenci, zagovorniki in toženci je tu pa tam prišlo do velikih prerekanih.

Stanko Vidošević, župnik iz Gradca pri Zumberku, je poslal kralju brzojavko v kateri prosi za pomoč svojemu kraju.

Mariju Šimeneu, opernemu pevcu, je sodišče zaplenilo plačo, ker ni plačal svojih obveznosti, ki jih je imel nasproti svojemu impresariju.

Kancelist Ciril Pogruče je premeščen z okrožnega sodišča v Gornji Račgovi v Maribor.

Sovražna propaganda s pomočjo lažljivatov

Belgrad, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Miloš Bogičević, prejšnji tajnik srbskega poslaništva v Berlinu je pred kratkim izdal v Berlinu v nemščini prvi zvezek svoje publikacije »Zunanja srbska politika od 1903—1914, zbirko »Tajnih aktov iz srbskih arhivov«, 417 po številu. Bogičević trdi, da je napravil prevode po najbolj avtentičnih dokumentih, do katerih je prišel v originalu ali v prepisu v raznih dobah in različnih okolištinah. Z ozirom na to je jugoslovansko zunanje ministristvo izdalo to-le:

1. Miloš Bogičević je bil v srbski diplomatski službi do 1. 1915. Takrat je bil odpuščen iz državne službe, odvzele so se mu vse uradniške pravice radi kaznivih zvez s sovražniki. 2. Od Miloša Bogičevića omenjena publikacija nosi samo njegov podpis. Stvarno so jo uredili nekdanji naši sovražniki, v katerih rokah so se nahajali arhivi zunanjega ministristva ves čas sovražnikove okupacije 1916—1918. 3. Izбира dokumentov se je napravila v tendencioznem namenu. Nekateri dokumenti ali celo cele skupine so zlonamerne izpuščene, čeprav so bistvene važnosti in čeprav so imeli dejanski urejevalci te zbirke na razpolago ves arhiv zunanjega ministristva od 1870 do julija 1914. 4. Prevodi objavljenih dokumentov niso pravilni, ker so jih napravile osebe spornega tujege porekla, ki nezadostno obvladajo srbsko-hrvatski jezik. Razen tega je ugotovljeno, da so v tistih prevodih mnoge stvari izpuščene, dodale pa so se povtorbe. 5. Glavni arhiv zunanjega ministristva ima največji del originalnih dokumentov, ki so se uporabili v omenjeni publikaciji. Prav tako ima arhiv tudi dokumente, sestavljene od dejanskih urejevalcev Bogičevićeve zbirke, ki mečejo žarko luč na sigurnost njihovih prevajalskih metod in na pomanjkanje njihovih prevajalskih skrupul. Od teh dokumentov je veliko število očitno napačnih aktov. 6. Zunanje ministristvo je ukrenilo vse potrebno, da zadenejo to nedopustno delo posledice, ki jih zasluži. (»Avala«.)

Woldemaras v nasprotju z opozicijo

Šavlen, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Šef generalnega štaba Plehavičius je odstopil zaradi osebnih diferenc z Woldemarasom, ki so se še poostreile, ko je Woldemaras pred tremi meseci prevzel tudi še vojno ministristvo. — Woldemaras, ki je predsednika prisilil, da je sprejel demisijo, hoče Plehavičiusa odstraniti v inozemstvo, morda kot vojaškega atašeya v Francijo ali Italijo. Generalštabnim častnikom, ki so bili aretirani pred par tedni, še očita, da so izvršili velike poneverbe.

„Država“ prenehala

»Država«, glasilo bivše radikalne stranke v Splitu, je prenehala izhajati. V poslovljni, samo na eno stran tiskani številki, sporočajo izdajatelji, da »Država« preneha, ker je prenehala tudi radikalna stranka, katere glasilo je bilo »Država«. Ko pa sedanje prehodno stanje preneha, se bodo gotovo znašli zopet okoli enega ognjišča vsi, ki izpovedujejo ona glavna načela, ki veljajo kot deset zapovedi. Ta načela pa se glase: Naša država in naš narod moreta napredovati le v monarhiji pod dinastijo Karađorđevićev. Državo je stvoril narod, ki je trojen, kakor Gospod. Državo mora s kraljem vred upravljati narod, uprava pa mora biti dobra, moderna, pravična in poštena. — V drugem članku javljajo izdajatelji »Države«, da so prepustili vse imetje lista »Gospodarsko-kulturni Matici za sev. Dalmacijo«, pod pogojem, da ta izdaja samo gospodarski in kulturni list za narod. Ta list mora biti kolikor mogoče poceni in če mogoče brezplačen in naj širi med narodom smisel za ideale Maticе, za plemensko in versko strpnost in za veličino in slavo države.

Starostno zavarovanje v Franciji

V okviru v Franciji veljavnega socialnega zavarovanja je uvedeno tudi starostno zavarovanje.

Zavarovaneec ima pravico do starostne pokojnine, ko doseže 60 leto starosti. Kot prehodna veljajo sledeča določila: Dokler ne bo zakon v veljavi 30 let, dobi vsak zavarovaneec pokojnino, ki bo enaka tolikratnemu 30 temu delu normalne pokojnine, kolikor letnih premij je vplačal, pod pogojem, da je plačeval premijo vsaj 5 let. Najmanjša pokojnina znaša 600 frankov letno.

Pod to zavarovanje spadajo osebe od 16. leta dalje. Kdor je plačeval premijo skozi 30 let, dobi pokojnino, ki odgovarja 40 odstot njegovega letnega zaslužka. To je normalna pokojnina.

Velik izlet nemških avtomobilistov v Jugoslavijo

Belgrad, 6. febr. (Tel. »Slov.«) Za mesec april pripravlja 600—700 nemških in avstrijskih avtomobilistov velik izlet v Jugoslavijo. Obiskali bodo Slovenijo, Hrvatsko, Dalmacijo in Bosno. Nekaj dni se bodo mudili v Dubrovniku. Njih namen je, spoznati našo državo.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma oblačno, hladno, tudi podnevi zelo mrzlo.

Socialna vprašanja

Naši izseljenci

Izseljeniški komisariat v Zagrebu je izdal statistiko, koliko izseljencev se je izselilo meseca novembra 1928 iz naše države v prekmorske kraje. Bilo je vsega skupaj 1899 oseb, to je 95 manj ko novembra l. 1927. V razdobju od 1. januarja do konca novembra 1928 se je izselilo 20.549 oseb, dočim se je v istem razdobju l. 1927. izselilo 45 oseb več.

Iz teh podatkov se vidi, da je izseljevanje v prekmorske kraje l. 1928. za malenkost padlo.

Izselilo se jih je do novembra 1928 največ iz Hrvatske in Slavonije (688), iz Vojvodine (410), iz Dalmacije (356), iz Slovenije (284), iz Bosne in Hercegovine (85), iz Srbije (54), iz Črne gore (22).

Te številke so zopet zelo zanimive. Hrvatska, Dalmacija in Vojvodina nosijo rekord. Iz Vojvodine se seli v prvi vrsti madžarski element, kakor je znano. Vendar so številke iz Slovenije za čudo visoke, če vpoštevamo industrijski značaj naše dežele. Število 284 pomeni, da industrija ne daje dovolj kruha. Od izseljencev je 65% kmetov. V kolikor prihaja v pošev Slovenija, so prizadeti brez dvoma tudi delavski in obrtni stanovi. Vendar teh števil nimamo pri roki. Treba bi pa bilo o tem imeti točnejšo statistiko. Izseljeniški urad, ki sta ga ustanovili slovenski oblasti, bo v tem oziru silno mnogo lahko storil in brez dvoma že stori.

Glavno je, da imamo sedaj tudi mi Slovenci neko inštanco, ki študira naše izseljenišvo in ga tudi po možnosti urejuje. Niso vse prekmorske dežele, kamor se zaženo naši ljudje na klic par plačanih agentov, že obljubljena dežela. Iz poročila zagrebškega komisariata vidimo, da je največ naših ljudi (iz države) požrla Argentinija (1042), Severna Amerika le 383, Kanada 177, Urugvaj pa 171. — Ostanek dobi Avstralija itd.

Novembra 1928 se je vrnilo 395 oseb, dočim se je od 1. jan. 1928 do 1. nov. 1928 vrnilo 4453 oseb, v istem razdobju l. 1927. pa 5007.

Nobena statistika pa ne pove, koliko razočaranj so ti vračajoči se izseljenci prinesli domov. Če hočemo biti bolj gospodarskega izražanja, bi morali reči: Treba bi bilo tudi presojati gospodarsko in moralno bilanco tega novega izseljevanja v prekmorske dežele.

Agrarne težave v Slov. Krajini

Agrarna reforma v Slovenski Krajini še ni izvedena. Odkup veleposestev regulira sedaj »Agrarna zadruga« v Črenšovcih. Zadruga je trn v peti raznih izkoriščevalcev. Šteje okoli 4500 članov. Po celotni izvedbi agrarne reforme se bo spremenila v splošno kmetijsko zadrugo. Razna veleposestva sama ponujajo »Agrarni zadrugi« zemljo v nakup. Tako je veleposestvo grofa Szápárijja v Soboti ponudilo zadrugi v Bakovcih. Prav tako je veleposestvo kneza Esterhazija ponudilo zadrugi v odkup vse imetje v D. Lendavi. Nakup gozdov istega kneza v D. Lendavi je ministrstvo za šume in rude zadrugi že dovolilo. Pomanjkanje lesa v Slov. krajini je itak občno, ker so ga dosedaj razni liferanti izvažali v inozemstvo. Zelim, da se agrarno vprašanje Slovenske Krajine sčasoma ugodno reši v korist bednega ljudstva. Tako bo mogoče dvigniti tamkajšnji kmečki proletarijat.

Delavski zaslužki

Mednarodni urad dela je izdal svojo redno statistiko o delavskih zaslužkih. Realne zaslužke dobimo, če nominalne delimo z indeksom življenjskih potrebščin. Realni zaslužek angleškega delavca l. 1924 je vzet za podlago tej primerjavi ter je označen s 100. Zaslužki delavcev po posameznih deželah so se v razdobju 1924—1928 kretali takole:

	1924	1925	1926	19 7	1928
Holandija . .	89	83	92	92	88
Nemčija . . .	55	63	70	71	77
Belgija	59	54	48	50	57
Anglija	100	99	102	106	106
Italija	46	43	44	46	48
Francija	73	—	—	56	61
Čehoslovaška .	56	48	51	49	49
Amerika	213	180	169	189	197
Avstrija	47	42	44	43	47
Poljska	—	43	46	39	46

O Jugoslaviji ni podatkov. Severa so vsi ti pod tiki le relativni, ker se življenjski indeksi ne more povsod enako računati.

Enketa o zapiranjih in odpiranju trgovin. Minister za socialno politiko sklicuje za dne 21. februarja 1929 širšo enketo o pretresanju uredbe o zapiranjih in odpiranju trgovin in obrtnih lokalov. Na to enketo so povabljeni zastopniki trgovskih in delavskih zbornic. Delegati morejo staviti svoje predloge ali ustmeno na enketo ali pa pisмено. V zadnjem slučaju pa najkasneje do 3. marca 1929.

Španska hripa! Influenca!

Za ojačanje rekonvalescentov je izborno sredstvo »Leciferin«. Vprašaj za svet zdravnika. Dobi se v vseh lekarnah.

ROBORIN

Čaj za žolodce in čiščenje krvi, uspešno sredstvo proti odbelitvi, slabim prebavi, trajno zaprtju. Doblja se v vseh lekarnah. Proizvaja lekarna ARKO, ZAGREB, Ilica 12

Gajdarov in Olga Gzovskaja v Ljubljani

Vladimir Gajdarov s svojo partnerko v filmu »Žena na grmadi«.

Gostovanje v gledališču.

Danes zvečer gostujeta v našem Narodnem gledališču znamenita ruska umetnika Olga Gzovskaja in Vladimir Gajdarov. Zanimanje za to gostovanje je vsesplošno, gledališče je bilo že pred par dnevi razprodano. Umetnika nastopita v znani francoski drami »Monsieur Lamberthier« Louise Vernenila. To je silno napeta kriminalna drama, v kateri nas opata samo dve osebi — on in ona. Ostale osebe, zlasti glavna, gospod Lamberthier, dalje preiskovalni sodnik itd. ne nastopijo, dasiravno zelo odločno usmerjajo potek dejanja. Le dva zrela in popolna umetnika lahko držita preko vsega večera publiko v zanimanju, dasiravno je Vernenilova drama tehnično in scensko brezhibno delo.

Kakor povzamemo iz zagrebških in belgrajskih listov, sta bila deležna umetnika ravno v tej stvari velikega odobravanja in uspeha. Zal nam je, da ju ne moremo videti v kaki ruski stvari. Na repertoarju imata še Tolstega »Živega mrtveca« in kombinirani ruski večer. Kakor izvemo z merodajnega mesta, je prejela uprava našega gledališča ponudbo samo za »Gospoda Lamberthierja« in za kombinirani recitacijski večer. Ako bi nutili tudi »Živega mrtveca«, bi se uprava odločila zanj.

Gojenca »Hudožestvenega teatra«.

Oba gosta uživata kot ruska dramska igralca odlični in velik sloves. Izhajata iz gledališke šole K. S. Stanislavskega ter sta bila

v početku člana znamenitega »Hudožestvenega teatra«, ki ga ima tudi naše občinstvo v lepem spominu. Njuno umetniško delovanje v Rusiji pada v čas, ko se je rusko gledališko ustvarjanje najbolj razmahnilo. Gledališča so ustvarjala svoje stile in svoje šole, ki so obstojale druga poleg druge ter bogatile in poglobljale rusko gledališko kulturo. V borbi struj in stilov sta tudi naša gosta odpadla od »Hudožestvenikov«. Olga Gzovskaja je pristopila k »Malemu gledališču« (poleg »Hudožestvenega teatra« najboljši moskovski gledališče), Vladimir Gajdarov se je posvetil filmu, kjer se je kmalu uveljavil ter postal prvak in ljubimec filmskega občinstva. Vendar je tudi Gajdarov še nadalje gojil dramsko umetnost.

Prihod v Ljubljano.

V popoldanskih urah se je raznesla po mestu vest, da prideta priljubljena ruska umetnika z dunajskim brzovlakom v Ljubljano. Na kolodvoru se je zbralo mnogo občinstva, ki je nestrpno čakalo prihoda vlaka. Toda brzovlak je imel 100 minut zamude. Mraz je pritiskal zelo občutno in mnogo ljudi je odšlo. Umetnika sta prispela v Ljubljano z zagrebškim osebnim vlakom ob 6.12. V imenu uprave Narodnega gledališča ju je pozdravil v ruščini ravnatelj Drame g. Pavel Golija. Oba umetnika sta se mu v prisrčnih besedah zahvalila za pozdrav. Nato sta se odpeljala v hotel Union, kjer bosta stanovala za časa bivanja v Ljubljani. Spremljal je oba umetnika njihov ljubljanski znanec g. Marjo Foerster, ki je tudi preskrbel njuno gostovanje v Ljubljani.

Razgovor z g. Gajdarovom in go. Gzovsko.

Kmalu po prihodu vlaka je imel vaš so-trudnik priliko, govoriti z umetnikoma. Dasiravno sta bila oba gosta zelo utrujena, sta bila nad vse ljubezniva ter v vzhicnih besedah hvalila lepoto naše zemlje.

Rusijo sta zapustila leta 1922. pod zelo težkimi prilikami. Dotlej sta delovala v Moskvi. Sedaj bivata že sedem let stalno v Berlinu. V Jugoslaviji sta to pot prvič ter se zelo radujeta, da sta se spoznala s svojimi slovenskimi brati. Povsod, kjer sta gostovala, sta bila deležna iskrenih in prijateljskih simpatij.

Spomladi kreneta umetnika v Prago, kjer je g. Gzovskaja že pred vojno gostovala z velikim uspehom. Prvi gledališki ljudje v Pragi so njeni stari znanci.

Umetnika sta zelo utrujena. Sinoči sta odpotovala iz Belgrada, danes sta nadaljevala pot iz Zagreba.

Po gostovanju v Ljubljani se obrneta umetnika zopet v Zagreb, kjer bosta v drugič gostovala, nakar odideta v Dalmacijo, kjer bosta imela v Splitu in Dubrovniku recitacijski večer. Dalje bosta gostovala še v Novem Sadu, v Osijeku in vnovič v Zagrebu, nakar kreneta nazaj v Berlin, kjer prebivata stalno.

Nekaj o avstr. železnicah

(Od našega rednega poročevalca.)

Dunaj, 1. februarja.

Na Dunaju je čez 200 poročevalcev tujih listov. Nekaj je sicer avstrijskih državljanov, ki opravljajo tako službo, večina pa so tujci. Skoro na celi črti se opaža, da tujci pišejo o avstrijskih razmerah prijazneje nego avstrijski državljani, kar so nam državniki sami že čisto priznali.

Tuji dopisniki imamo čisto priliko, da se

med seboj spoznavamo. Za to skrbje v glavnem državniki, sam predsednik Zvezne republike, razni ministri, tuji poslaniki, gospodarske korporacije, ki ob letu in dan prirejajo sprejeme inozemskih tiska. Letos sem bil že na tretjem takem sprejemu, dasi sem jih par izpustil. — V salonih prvega reda se torej shaja odlična družba zastopnikov svetovnega tiska, da posluša aktualne predavanja iz najbolje poučenih virov. Vselej sledi bogat bufet, ki je jako privlačna sila tudi za me, za večino drugih pa še bolj. Utile in žulce

plučče, kot fino brušeno steklo se zde. Vmes pa se poganja in peha voda v ogromnih sunkih. Buč, šumi...

Še dalje gledam v strugi, kako moli iz vodo ponekod tenko šibje: kjer se stika z vodno gladino, ga je objela ledena skorja. In zdaj drhti, se ziblje ob sunkih drveče vodne mase in nudi isto lepo podobo: kot lepo, fino izdelano steklo.

Visoko raz stene visi nad teboj krasen leden plašč, kakor mogočen kapnik se je izobličil v deset in več metrov dolgo plast. Spušča se v lep, zmznjen vodopad, veličastne gube ga krase. Slika zimске prirode, ki je vredna obiska in pogleda!

In potem spet čez plazove snega, po usekanih stopinjah, tik ob vodi. Leno se tukaj pomika Radovina skozi grapo. Kristalno čista je njena gladina in dno, posuto z drobnim peskom, drugod spet z debelejšimi kamni, s skalami. In malo dalje spet bobnenje šumeče vode...

V sotesko se je oglasil oster žvižg lokomotive, vlak je švignil čez viadukt in izginil v tunelu. Grem pod galerijo, gledam čez strugo v nasprotno stran, v mogočne sklade nepristopnih skal, v ugodnejših legah poraslimi z drevjem.

Nekje iz skal se je utrgal ptič in se spustil v sotesko, tik nad vodo. Gledam. S kremplji drži večji ptič slabejšega, manjšega. Začne borba med njima. Žalostno živkanje odmeva po samotni soteski, obupno frfota in se brani uboga ptica. Poženeta se nad vodno gladino, frfotata, se bijeta. Slabejši, napadeni ptič se hoče oprstiti smrtnege objema, brani se pred kremplji starejšega, velikega roparja. Toda on je močnejši, ne pusti svoje žrtve. V vodo padeta oba, se borita tamkaj, se spet poženeta v breg. Obnemogla sta že oba, padeta v sneg. Gledam ju čez, kako nepremično ležita v snegu. Večji še vedno drži manjšega, slabejšega. Čakam, kaj bo.

Dolgo čakam. Stopil bi čez, ko bi mogel, toda voda je zdolaj, prehođa ni... Starejši ptič se spet poženeta nad strugo, preslab je, da bi prišel čez s svojim plenom. Spusti se nazaj v skalo, ubogo

se prav lepo ujemata. To Dunajčanje ime nitno razumejo.

Sinoči smo bili v generalnem ravnateljstvu avstrijskih zveznih železnic. Povabil nas je novi generalni ravnatelj, da nam razloži sedanje stanje avstrijskih železnic in pa svoj program. — Ravnateljstvo se nahaja v divno elegantnih prostorih bivšega ravnateljstva zasebne družbe avstrijskih železnic — priv. Eisenbahngesellschaft na Schwarzenbergplatzu. Kamor pogledaš, po podih, po stopih ali stenah, povsod izbrana eleganca, naravnost umetnost prvega reda. V predsobi visi tudi velika slika našega rojaka F. Cauciga ki predstavlja menda Howerja, ki čita s pergamene Odiseje. Odisej in tri Grkinje so v naravni velikosti. Po sobanah in salonih pa je vse polno starih originalnih slik domačih umetnikov. Tako je zašel v te prostore tudi naš Kavčič. Za našo galerijo bi bila morda ta slika pomembna? Ali bi morda ne mogli zamenjati to sliko s kakšno drugo, na katero bi Avstriji polagali več vrednosti? Kavčičeva slika je po moji misli res lepa in umetniški dovršena. Okvir je krasen.

Generalni ravnatelj nas je pozdravil in potem dejal, da mu je naloga obnova avstrijskih železnic in ž njimi avstrijskega gospodarstva. — Železnice so v državi največji delodajalec, največji kupovalec, največji davkoplačevalec. Zato je dobra uprava največje dobro za državo. Trije stavki so me najbolj zanimali.

Prvi je ta, da železnice danes že več niso to, kar so bile še pred dvema letoma. Nov duh veje v vsej upravi. V čem je ta novi duh, nam ob tej priliki še ni razodel. Mene pa ravno to zanima, da bi tak novi duh, ki naj obnovi Avstrijo, sporočil tudi v domovino, ki bi mogla morda tudi marsikaj posnemati.

Druga zanimivost je bila za me, kar je povedal o elektrifikaciji železnic, ki je nekaj časa bila jako aktualno vprašanje. Lepo število kilometrov je že elektrificiranih, po čem pa je nakrat vse utihnilo. Ravnatelj nam je povedal, zakaj so dela ustavljena. To vse je za današnji čas še predrago, dasi jako lepo. Elektrifikacija pride prav gotovo v doglednem času, ker mora priti do takega napredka, toda zdaj imajo drugih večjih skrbi po vsej državi, namreč obnovitev in modernizacija prog, da bo varnost osebnega in blagovnega prometa brezhibna. V tem pogledu so že silno veliko ustvarili, da lahko prednjačijo ostalemu kulturnemu svetu. — Kakor znano, ima Avstrija tudi najmodernejšo in največjo lokomotivo, ki v brzini prekosí vse evropske.

Dalje nam je povedal, da se je komercializacija železnic povsem obnesla. — Mene je tudi ta izjava jako zanimala, kajti tudi pri nas se govori o raznih komercializacijah. Na moje vprašanje na najbolj poučenem mestu, kakšne so tiste napake, ki so jih odpravili, in kakšne reforme so uvedli, da so danes železnice docela nekaj drugega nego so bile še pred dvema letoma — in kakšna je tista komercializacija, sem dobil odgovor, da bo tiskan o vsem tem referat, ki ga lahko podam tudi Jugoslaviji na razpolago in porabo... Prav radoveden sem na ta referat, in ko bo tiskan, ga takoj podam čitateljem »Slovenca«. Ako so v Avstriji nekaj do temelja proučili, ni treba proučevati našim strokovnjakom. Jako komoden način je aplikacija za naše razmere tega, kar se je v naši bližini obneslo.

Naj še povem, da med to našo konferenco je gorelo tik nas v istem poslopju, pa nismo nič opazili. Pred poslopjem je stalo pet voz gasilcev, ki so pridno gasili.

Žrtev še vedno drži sklenjeno v krempljih. Odpočije se v bregu, potem zleti čez strugo na miljo stran. Pohitim nazaj po stezi, toda čim se približam, pobegne ropar dalje. In spet in spet. Potem poleti s plenom visoko nad steno v hrib, v hosto.

Tudi med pticami obstoja borba za obstoj, za življenje. Huda je zima in živeža ni. Pa se bore med seboj, mrcnejši se spusti nad slabejšega. In tako pride za enega konec, za drugega podaljšanje življenja. Ko pritisne spet lakota, sledi nova žrtve... Kakor povsod in vedno: močnejši slabejšega...!

Grem dalje Varno in počasi stopam tesno ob navpičnem bregu nad vodo. Tu ni ograje, vsak čas se lahko podrsa v globel...

Tih mir je tu. Nad sotesko se visoko v zraku prepeljava vran in tesno, obupno bolno prihaja v to samotno do človeka njegova žalostna pesem: kra, kra...

Tam zgoraj, daleč v soteski odmeva šumenje vodopada. Čez brv stopim in pogledam v globel. Voda skoraj stoji, komaj vidno se pomikajo po njej vodne pene v ozkem, strnjem pasu. Kakor dolga, sklenjena veriga, ki pčtem tu izginja, se razloči in se leno pomika v posamičnih členih dalje.

Spodaj v globokem, docela črnem tolmu oprezujem množico rib. Plašno begajo med skalami in do drcbtin, ki sem jih bil iztresel iz žopa. Silna množina jih je, velike, manjše, prav male. Njih podoba se zdi bela, svetiljakova.

In zdaj po lesenih hodnikih dalje, tik pod steno, v pravo, glavno sotesko. Le malo je od tu dalje izhajena pot. Eno samo sled človeških stopinj vidim v snegu. Sedaj bo težje stopati dalje.

Ponekod je galerija vsa zasuta s snegom, ki se je spustil s skal in nakopičil na lesenem hodniku. Vidra se mi kaže prav do kolen. Spet drugod pod steno je suho, tla povsod poledenela. Čez sneg se je vsulo suho listje z dreves, ki prijetno šušti pod nogami, ki stopam čezenj. Pod stenami

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 7. februarja. Romuald, Rihard, Julijana. — Jutri: Janez od Mata, Emilijan.

G. Milan Sukić in še marsikaj drugega

Imajoč očitno pred očmi znani zgled iz Ezopove živalke basni, je gospod ing. Milan Sukić smatral za potrebno, da se on podeli mrtvemu levu, to je slovenskim političnim strankam, junaško brco v »Trgovskem listu«. Tu se prav na široko razkoračuje nad demokratskimi stankami, katerih eni je gospod ing. Milan Sukić za časa njihovega življenja sam javno pripadal in zanjo zvesto oddajal svoj aristokratski glas. Da se gospod inženjer svoji demokratski simpatiji ni izneveril, izpričuje tudi dejstvo, da je šel v Belgrad predstavljati »gospodarske kroge« skupaj z gg. Frölichom in Rebekom, od katerih se gospod Milan Sukić razločuje samo v tem, da sta oba gori imenovana gospodarska predstavitelja samostojna demokrata, gospod ing. Milan Sukić pa je »nevtralen demokrat«. Tako se je namreč gospod inženjer sam označil gospodu ministrskemu predsedniku generalu Periću Živkoviću, ko ga je le-ta praljal za njegovo sedanjost ali bivšo politično opredelitev. Tako namreč sporoča znani ljubljanski privatni telefon, ki je napeljan od ene gostilne v drugo in je navadno veliko bolj zanesljiv in točen od državnega. Gospod Milan Sukić dokazuje torej, da so vse bivše politične stranke bile zanič in da bi jih morala sedaj nadomestovati njegova malenkost, oziroma on in tisti gospodje, ki ugajajo »Zvezi industrijev« in Rebekovi »Obrtni Zvezi«, v katerih kakor znano, sedijo po večini, oziroma imajo komando ravno taki »nevtralni demokrat« ali sramežljivi esdecesari (ako se to pravilno prevede) kakor je gospod ing. Milan Sukić. Kakšne moderne nazore imajo ti gospodje o novem državnem redu, nam gospod Milan Sukić sam razodene, ko očita bivšim političnim strankam, da so tekmovalne med seboj v socialni skrbnosti — za potrebne, se razume, in v zaposlavljanju gospodarskih, to je imajočih slojev, ter nalagale davke v prid mesta in dežele v večji izmeri onim, ki kaj imajo, dočim bi po gospodarskih in socialnih principih gospoda ing. Milana Sukića moralo očitno biti ravno narobe: da najmanj plačajo bogati, največ pa reveži. Sprito takih nevtralnega demokrata vseskozi vrednih socialno političnih maksim se ni čuditi, če se gospod inženjer z največjo indignacijo spominja »Zveze delovnega ljudstva«, ki je imela ta predzorni pogum, da je začela zidati za male ljudi po ceni stanovanja, katera bi jim bil lahko za veliko višjo najemnino preskrbel prijatelj g. Milana Sukića, gospod Frölich. Kar pa se tiče Slovenske banke, pa g. Milan Sukić njenega poloma čisto gotovo ni kriv kakor tudi ni kriv ostalih podobnih afer, pač pa smo ta zgled navedli zato, ker je v zvezi z vsemi n'emu sorodnimi uprav klasičen dokaz gospodarske genialnosti one politično-gospodarske skupine, ki je in še danes uživa simpatije g. Milana Sukića in njegovih gospodarjev ter raznih

zastopstev velikega kapitala. Pod nevtralno zastavo seveda; saj je tudi »Slovenska banka« pod njo plavala po slovenskih vodah. Gospoda Milana Sukića pa imamo sicer zelo radi in samo obžalujemo, da igra Danskega konja, po katerem bi pokojna SDS s svojimi bančniki in drugimi ženiji kolikormogoče polnoštevno rada priplezala v mestno in oblastno upravo.

Cerkve in »Slovenski Narod«

Včerajšnji »Slovenski Narod« nadaljuje svojo demagoško s cerkvami. Zopet piše na široko, kako bi bilo stokrat bolje, če bi se zidale samo stanovanjske hiše. Vemo, da je absolutno izključeno, da bi »Slovenski Narod« spoznal, kako zelo sebe smeši s takim pisanjem in zato konstatiramo le zaradi druge javnosti to-le:

Kakor ni nihče prisiljen, da hodi v cerkev, tako tudi ni nihče dolžan, da bi dal kaj za zidanje cerkev. In če gospodje okoli »Slovenskega Naroda« nočejo hoditi v cerkev, potem naj ne hodijo in stvar je rešena. Za ljudi pa, ki smatrajo za svojo dolžnost, da gredo vsaj ob nedeljah in praznikih v cerkev, pa ni vseeno, če morajo iti v cerkev po tri ali štiri ure daleč in zato zahtevajo tudi kristjani, da ima vsak večji kraj svojo cerkev. In tako je nastalo gibanje, da dobi veliki Hrastnik svojo cerkev. Ker revni rudarji nimajo denarja za cerkev, jim bodo pa drugi Slovenci pomagali do cerkve. Da ne bodo storili tega gospodje okoli »Slovenskega Naroda«, je seveda jasno in zato tudi ne vemo, zakaj se razburja »Slovenski Narod«.

Če pa so gospodje okoli »Slovenskega Naroda« tako zelo za zidanje stanovanjskih hiš, naj kar prično zbirati v svojih krogih denar za zidanje stanovanjskih hiš. To store tem lažje, ker itak ne bodo za cerkve nič dali. Med njimi pa je tudi dosti petičnih ljudi in dosti tudi takih, ki imajo nad 20.000 mesečne plače. Naj kar dajo po 1000 Din in še več za gradnjo stanovanjskih hiš, pa jih bomo še mi proslavljali. Zakaj ne store tega? Zakaj so nekoč tako zelo nasprotovali Gosarjevi stanovanjski naredbi? Ali res mislijo, da ljudje ne vedo, kaj je zadnji vzrok vse te demagogije?

In še nekaj? Če so za gospode okoli »Slovenskega Naroda« cerkve nepotrebne, pa niso za druge ljudi. Za veliko večino slovenskega naroda je obisk cerkva duševna potreba in zato bodo ljudje hodili v cerkev, pa naj »Slovenski Narod« še tako deklamira o nepotrebnosti cerkve.

Nad vse značilno pa je za »napredne« list, da tako demagoško nastopa proti cerkvam, ki so najmočnejši kulturni spomeniki slovenskega naroda. Da je za kulturen pomen cerkva »Slovenski Narod« slep, je vsekakor v njegovem stilu.

★ Pri toščici, protinu in sladkorečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s Franz-Josef-vodo sijajne uspehe. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

cela nemogoče, ko ne bi bilo ob stezi močne lesene ograje. In še na to se le malo zanašal in stopaš rahlo, počasi in varno naprej, vsak hip pripravljen, da se seseš na tla in če nisi dovolj previden, pod lato v breg in v strugo.

Tako se bližal koncu. Še te objema vsa prijetnost zimske samote, okrog te bobni, da dobivaš vtis, kakor bi zgoraj nel ali pa morda v osrčju gore hitel skozi tunel drveči vlak. Gledaš še, kako se po strugi spuščajo ledeni koščki, ki so se odkrhnili od večjih skalnatih mas. Skozi zadnji mostič v soteski stopaš in potem položno pod bregom v gozd in ven v pokrajino.

Pozdravi te solnce, v bregu pa se že oglašajo pritajeno rahlo in žalostno-opojno doneče žgolenje samotnega ptička, ki je poletel nad vodo v nasprotno stran, v gosto smrekovo hosto.

Zgoraj v rebri se oglašja sekira, človeka opažiš in sani ob njem. Mož obsekava drevje, naklada vejčve in hlode na sani, vpre se potem vanje, zdrči po bregu — in tako vrši najvažnejše zimsko delo na deželi: napravljanje drv za prihodnjo zimo.

Meščan, ki po zimi čepi doma, ne slutí, kakšno lepoto razodeva pokrajina v zimi!

REVMATIKI

in vsi, ki trpijo na PROTINU, ISTASU bodilnih, in trzanju v GLAVI ZOBEH nabavite si že danes v prvi lekarni ali drogeriji 1 steklenico **ALGA**, nadgrnile zvečer bolno mesto in je ovijte z volneno krpo. Zjutraj boste že iznenadeni kako **ALGA** odstranjuje bolečine — PRIJETNO — NAGLO — na TEMELJTO. — 1 steklenica s točnim navodilom Din 16 — Po pošti po št. a: LABORATORIJ **ALGA**, SUŠAK 4 steklenic D. 77 — 2 steklenic D. 181 — 3 steklenic D. 320 —

Velika bančna afera v Belgradu

Bivši švedski konzul in bivši ravnatelj solijske policije pred sodiščem - Kdo bo plačal 44.000.000 Din

Pred belgajskim sodiščem se vrši te dni proces, ki je radi višine poneverjene vsote doslej največji finančni proces v naši državi. Gre za to, kdo bo moral plačati približno 44 milijonov dinarjev.

Angleška trgovska banka, ki je uživala sloves solidnega podjetja, je hotela pred kakim letom likvidirati svojo podružnico v Belgradu. Vse priprave so bile že izvršene in likvidacija bi se imela izvršiti 30. septembra preteklega leta.

Neposredno pred tem pa je predsednik banke v Londonu lord Farlington dobil od podravnateljev belgajske podružnice Gjorgja Utješinovića-Ostojinskega in Alberta Hajmana Orenstina pismo. V njem oba ravnatelja obveščata lorda, da sta neupravičeno in tajno izdala v korist nekega klijenta banke garantno pismo za 24.316.250 Din. Prosita, da naj se zadeva zamolči, češ, da je to v interesu ugleda podjetja in tudi v interesu ugleda ravnatelja Utješinovića, ki je bil obenem švedski konzul.

Ker je bil klijent, ki so mu bila ta garantna pisma izročena, vsaj na videz precej premožen in pa da se ne bi škodovalo ugledu zavoda, je banka priznala pravilnost teh garantnih pisem. Storila je to tudi zato, da bi se mogla izvršiti likvidacija.

Banka je nato objavila v »Službenih novinah« sklep o likvidaciji in poziv klijentom, da vse tekoče zadeve uredijo v predpisanem roku.

Med tem so pri pregledovanju knjig ugotovili, da sta oba omenjena podravnatelja izvršila še več nepravilnosti, vsled česar sta bila že avgusta 1926 obtožena radi goljufije.

Ko so prišle te njihove manipulacije na dan, je bivši švedski konzul Utješinovič inšceniral poskus samomora v Zemunu, njegov tovariš Orenstin pa je izginil iz države.

Neposredno pred iztekom roka za likvidacijo se je pri likvidatorju banke pojavil industrijalec Rista Daskalovič, ki je bil za vlado Stambolskega ravnatelj kriminalne policije v Sofiji, in zahteval, da se mu izplača 20 milijonov dinarjev na podlagi pogodbe o finansiranju njegovih rudarskih podjetij. Tudi ta pogodba je bila v imenu banke podpisana od omenjenih podravnateljev banke. Likvidator je sprejem te pogodbe in izvršitev odklonil.

Kmalu na to pa je »Centralna banka« zahtevala izplačilo teh 20 milijonov. Ker Angleška trgovska banka na to zahtevo ni odgovorila, je Centralna banka zahtevala preko sodišča, da se nad Angleško trgovsko banko odpre konkurz.

Angleška trgovska banka je nato prijavila celo zadevo sodišču. Medtem je »samoubijalec« Utješinovič ozdravel, Orenstina pa so izgnale grške oblasti in ga izročile našim.

Tako je cela zadeva prišla pred sodišče, ki bo moralo predvsem ugotoviti, ali je za plačilo teh nad 40 milijonov dinarjev odgovorna Angleška trgovska banka in soditi o krivdi obtoženih. Na obtoženi klopi so: Oba podravnatelja Utješinovič in Orenstin, češ, da sta neupravičeno razpolagala z bančno imovino; Rista Daskalovič in Gjorgje Vito-rovič, bivši ravnatelj banke pa sta obtožena, da sta poskušala unovčiti garantna pisma, da sirsavno bi morala vedeti, da so falzificirana.

★ Razpis župnij. Potom objave v Skofijskem listu sta razpisani župniji: Višnja gora in Polom pri Kočevju. Rok za vlaganje prošnje se zaključuje 28. februarja 1929. — Podeljena je župnija Hotič Francu Pavšiču, župniku v Polomu. — Za župnega upravitelja v Višnji gori je bil imenovan Leon Kristanc, ondodni kaplan. — Premiščeni so bili kot kaplani: Ignacij Skobč v Semicu na Vrhniko, Andrej Kušan v Vinice v Semicu in Janez Knafečelj v Dolenje vasi pri Ribnici na Jesenice. — Nameščen je bil za kaplana pri Sv. Trojici v Trzišču novomašnik Hieronim Šauli.

★ Kralj krstni boter 10. sinu. Posestniku Francu Piškur v Marijindolu 8. župnija St. Lovrenc ob Temenici, je bil 4. januarja t. l. rojen deseti živi sin (eden je umrl). Naprosil je kralja za botra. V svoji dobroti je kralj prošnjo rad uslišal in sam določil, naj se otrok krsti na ime Peter, torej na ime prestolonaslednika. Kot kraljev zastopnik je bil poslan dne 5. t. m. artilj. major Peter Kiler. Krst se je izvršil 5. febr. dopoldne ob 11. Vse ljudstvo je hvaležno ljudomilemu kralju za to naklonjenost — Zopet živ dokaz, da se ni treba bati številnih otrok.

★ V naše državljanstvo sta sprejeta Franc Gorjup, posestnik iz Laz in Andrej Kumar, stoljar iz Jezice.

★ O zdravju g. župnika Vovka, ki se zdravi na tukajšnjem očesnem oddelku, smo prinesli vest, ki je precej netočna. Res je, da se g. župniku bolezen kolikortoliko izboljšala. Ni pa res, da bi bolnik že mogel čitati. Do tega manjka še mnogo. In do morebitnega popolnega ozdravljenja manjka še več. V to ne bo zado-stovalo le par, ampak mnogo več tednov.

★ Prepovedan inozemski tisk. Nemški list »Völkischer Beobachter«, ki izhaja v Münchnu; bolgarski listi »Nezavisnost«, »Narod« in »Utro«, ki izhajajo v Sofiji ter knjigi »Kaiser Karl« od grofa Polcer-Hoditz in »Vor dem Sturm-Erinnerungen an den Erzherzog Thronfolger Franz Ferdinand« od Paula Nikitsch-Boulles-a, so v naši kraljevini prepovedani.

★ Spremembe v žel. službi. Nastavljeni so: za poduradnike v I. kat. 4. skup. Gerželj Ivan, brzojavec, Ljubljana, gl. kol.; Verderber Rudolf, brzojavec, Celje; za poduradnike II. kat. 3. skup. Telban Jakob, kretnik, Borovnica; Drexler Aleksander, obratnik, Ljubljana, gl. kol.; Cestnik Josip, kretnik, Ljubljana, gl. kol.; Lah Alojzij, brzojavec, Cakovec; Kocbek Franc, tov. sprevodnik, Maribor, gl. kol. Premiščeni so: Černousov Konstantin, dnevničar, Ljubljana, gl. kol., k prom. komerc. odeljenju; Selevšek Franc, prom. poduradnik, Breg, v Šostanj-Topolšica; Gvardijančič Andrej, prog. čuvaj, p. š. Jesenice, k p. s. Ljubljana g. d. pr. Stalnost so pridobili: Penko Mihael, prom. poduradnik, Blanca; Istenič Viktor, prom. poduradnik, Medvode; Patzelt Alojzij, sprevodn., Novo mesto. Upokojen je uradnik III. kat. 2. skup. Vojtk Karel pri admin. prav. odeljenju; služba je prestala komerc. poduradniku I. kat. 4. skup. Krašnja Franc, Zidani most.

★ I. zlet slovenskih filologov v Pragi. V spomin obletnice smrti Josipa Dobrovskega se bo vršil v Pragi zlet slovenskih filologov v dneh od 6. do 13. oktobra 1929. Otvoritev zleta bo v Pragi in se poleg tega pripravila go izlet v Brno in Bratislavo. — Bljže podatke radevolje sporoči direktno odbor I. sjezd slov. filologov v Pragi V. Břehova ul. št. 5, Slovansky seminář.

★ Vizum ženam in otrokom naših državljanov v Z. D. A. Amerikanski konzulat v Zagrebu je sporočil, da je pri izposlovanju ameriških vizumov ženam in mladoletnim otrokom naših državljanov, ki so bili zakonito in trajno pripuščeni v Z. D. A., sledeče postopati: Naprvo je treba doprinesiti zadostne dokaze o zakonitem prihodu moža (očeta ali matere) v Z. D. A., h kateremu se namerava upravičena oseba priseliti. Tako zvani affidavit of support se ne smatra za zadostni dokaz. Radi tega se naj prosilci (žene, otroci) obrnejo na moža (očeta, mater), ki naj izposlujejo na ministrstvu dela (Departement of Labor) v Washingtonu D. C. potrdilo po formularu 576, ki se imenuje »Declaration regarding Last Entrance into the United States«. Ta formular naj naš državljan, ki stanuje v Z. D. A., izpolni v tozadevnih rubrikah in pošlje priseljeniškem poverjeniku — Commissioner of Immigration — onega pristanišča, preko katerega se je priselil v Z. D. A. Za naše ljudi pride v poštev Ellis Island. Commissioner se bo prepričal o pravilnosti vsebine formularja in po ugotovitvi, da je prosilec prišel zakonitim putem v Z. D. A., bo poslal formular direktno pristojnemu ameriškemu konzulatu, ki bo po vrsti obvestil interesirane stranke v naši državi o njihovi pravici na prvenstveni status druge vrste, če isti prosijo za vizum. Na temelju tega pisma ameriškane komisarijata tedaj stranke lahko zaprosijo za potne liste pri določenih sreskih poglavarjih oz. polic. direkciji.

★ Vsi zavodi za umobolne prenapolnjeni. Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani javlja sledeče: Ker so vsi zavodi za oskrbo umobolnih in ljubljanski oblasti prenapolnjeni, se bo odtlej kar najstrožje postopalo pri odločanju sprejema posameznih bolnikov v zavod. Oziralo se bo le na primere, ki so zavodne oskrbe res neobhodno in takoj potrebni, t. j. sebi ali drugim nevarni, kar pa mora biti v prošnji z dejstvi utrjeno. Za vsak sprejem pa je odtlej vložiti prošnjo na ravnateljstvo splošne bolnice, ki bo spoznavno s primarnim psihiatričnega oddelka odločalo o sprejemu novih slučajev. Na to odredbo pa opozarja ravnateljstvo zlasti podeželske zdravniške s prošnjo, naj v bodoče nikar ne izstavljajo izpričeval za bolnike, ki takojšnje bolniške oskrbe niso res nujno potrebni. — V Ljubljani, dne 6. febr. 1929. Ravnatelj bolnice: dr. Ješe s. r.

★ Naše šole in zima. Predvčerajšnjem in včeraj sta bili 1. in 2. državna gimnazija zaradi mraza zatvorjeni. Kakor izvemo od merodajne strani, se je danes na obeh zavodih pouk zopet začel. Nadalje nam sporočajo, da je naučni minister pooblastil naučnega šefa, da sme zaradi mraza in neprehodnih potov ukiniti pouk na osnovnih šolah do pet dni. Izvemo tudi, da je TPD dala srednjim šolam na razpolago 50 ton premoga, tako da se bo zopet lahko kurilo in ne bo treba pouka ustavljati.

★ Režiserski tečaj priredi Prosvečna zveza za režiserje podeželskih prosvetnih društev v nedeljo dne 10. t. m. dopoldne ob 9 v Akademskem domu v Ljubljani. Društva naj takoj prijavijo one, ki se žele udeležiti tega tečaja.

★ Najbolj mrzel kraj je Mirna na Dol. Dne 3. febr. je bilo tu — 33° C. Torej je Mirna najbolj mrzel kraj v Srednji Evropi. Obisk cerkve je bil minimalen, obisk šole pa enak: »0«.

★ OPOZARJAMO na oglas otvoritve nove gostilne »Pri Godcu« tik postajališča Jevnica.

MATERINSTVO

najsvete župnik te žene, se more izpolniti le tedaj, ako se v bracu sva naslilivost na življenjski in in prehrano. 2—Skupne žilice OVOMALTINE k mleku za za u erk ali inžino audijo hren ino vrednost in dodatek viliaminov, ki jih rab mati v blagosloviljem stanju in n'en zered.

Ljubljana

Mladi kleptomani

12letni Mirko N. iz Spodnje Šiške je prizadejal oblastem že mnogo preglavic. Ta otrok je naravnost patološka uganja. Ves čas se obnaša dostojno in pametno, kar naenkrat pa ga nekaj prime. Fant gre in ukrade karkoli, samo da kaj ukrade. Policija je že ugotovila nekaj tatvin in vlovov, s katerimi si je dolgo belila glavo, kako bi bile izvršene in kdo jih je izvršil, nazadnje se pa je izkazalo, da jih je zagrešil 12letni Mirko. Mirko je bil menda že v vseh poboljševalnih zavodih, kar jih premore naša dežela, toda nikjer ga ne morejo odvadiati njegove tatinske strasti. Mesec dni, še celo več, je kot vsak drug otrok, naenkrat pa izgine in zopet kaj ukrade. Mestni magistrat je prišel do spoznanja, da se pri fantu pojavljajo slučajni sporadični bliznosti. Na magistrat so policisti fantovo mater in jo vprašali, ali ne bi kazalo dati fanta v blaznico. Zvedeli so pa čudno stvar: 12letni fant je bil že poprej enkrat eno leto v blaznici. Tam pa so ga kot zdravega odpustili. S fantom magistrat zdaj ne ve, kaj bi počel: primernege zavoda za take vrste mladino ni, za starejše je vsaj ječa. Fant lahko počenja v svoji neodgovornosti, kar se mu ljubi. In še ena zanimiva poteza je na fantu. Včasih se klati namreč kje po Dolenskem ali kod drugje, naenkrat pa se prikaže v Ljubljani. Begve kje dobi denar, za katerega nakupi čokolade in to razdeli med otroke zavetišča v Sp. Šiški: »Stric iz Amerike je prišel!« Fanta so poskušali poboljšati tudi s pomočjo rečne vzgoje. V meščanski šoli je bil prvovrsten učenec in je točno vršil vse svoje šolske dolžnosti. Toda zopet ga je nekaj prišlo fant je prodal podarjene mu knjige in izginil. Profesor P. mu je iz lastnega kupil nove šolske knjige, ali fant je čez mesec dni tudi s temi napravil isto. Na veselici je bil bogati dami ukraden krčen, do 4000 Din vreden plašč: kdo ga je ukradel? Nisi so plašč pri staričarjih, ki so povedali, da jim ga je za 200 Din prodal neki 12letni deček. Bil je zopet Mirko. Fanta že izrabljajo starejši tatovi in le težko bi bi se zanj našla še kaka pomoč.

Nočna služba lekarn.

Drevi bosta opravljali nočno službo lekarni: 1. Sušnik na Marijinem trgu in 2. Kuralt na Gosposvetki cesti.

© Slikar Rihard Jakopič je naslov predavanju, ki se bo nocoj ob 6 vršilo v zbornici univerze v okvirju predavanj Umetnostno zgodovinskega društva. Predava g. M. Marolt ob skioptičnih slikah.

© »Naš pot po Franciji« je naslov predavanju, katerega bo imel v petek zvečer ob 8 na prosvetnem večeru dr. Roman Tominec. Predavatelj bo opisal potovanje preko Italije, Francoske riviere v Lurd, Pariz in Liseaux. Na to predavanje opozarjamo zlasti one, kateri so se tega pota zadnje počitnice udeležili. Predavanje je bogato ilustrirano s skioptičnimi slikami.

© Hišne posestnike, odnosno upravitelje ali hišnike, ki še niso pravočasno vrnili popisnih pol »A« davčnih zavezancev pozivlje mestni magistrat ljubljanski, da to store zanesljivo do všteteza 9. februarja t. l. — Rok za vlaganje popisnih pol »B« za stranke pa ostane v veljavi do 16. februarja t. l.

© Klub primorskih Slovencev ima svoj redni sestanek drevi ob pol 8 v dvorani Rokodelskega doma (Komenskega ulica 12-I). — Na sporedu je predavanje g. Davida Doktorica o zgodovini slovenskega združništva.

© Krošnjarska smola. Krošnjarsko delo ni prijetno in je naravnost grdo, kako nekateri ljudje z njimi postopajo. Če pristopi v lokalno krošnjark k tvoji mizi, ga vljudo odpravi, ako ne nameravaš nič kupiti, ni pa treba stresati surovosti nanj, krošnjark je tudi človek. Neki krošnjark je v Rožni dolini našel na takega suroveža. Ponudil mu je svoje blago, če bo kaj izbral, olikane pa se je prišel dreti nad njim: »Ti pr...« Dalmatinček in še več takih. Vsel mu je tudi ovratnico imitiranih bisrov in je ni hotel vrniti krošnjarku. V burnem prepiru je vrgel krošnjarku njegovo krošnjo na tla in ubogi Dalmatinček je bil skoro ob vse svoje premoženje ter trpi približno 600 Din škode, kar je zanj zelo mnogo. Nesilneža, ki tako surovo postopa s krošnjarkji, je zapisal stražnik.

© Ženo je izgubil. Krojškji pomočnik Janez Z. iz Rožne doline je šel pred sinočnjim proti Ljubljani s svojo nekoliko slaboumno ženo. Pred neko hišo v Požni dolini ji je naročil, naj malo počeka, da se čez pet minut vrne. Ko se je Janez vrnil, žene ni bilo nikjer več. Mož se sedaj boji, da se mu slaboumna žena ne bo več vrnila, ker sama najbrže ne bo znala domov.

© Suka študenta Boža. Študent Božo je imel samo eno sukno, no pa saj tudi drugi študentje jih nimajo več in to ne bi bilo tako hudo. Ali študent Božo je prišel še ob to. Vzrok pa je bila neka pasja mrečina, ki je najbrže mislila, da more študent v tem mrzu izhajati tudi brez sukne. Zakladila se je v študenta, mu raztrgala sukno in ga še pošteno oklala. Študent je bil nakrat brez sukne, paš pa je dobil sketele rano na nogi. Najzanimivejše pa je še sledilo. Spremljevalec psa je povedal, da je pes last nekera čestnika, toda ugotoviti ime lastnika, da bi mogel študent izterjati od ntega drugo sukno, to je bilo za policijo nemogoče. Kakor vse kaže, bo študent ostal še vso zimo brez sukne.

© Ogenj v stanovanju. Včeraj jutraj so bili mestni gasilci poklicani na Breg, kjer je v drugem nadstropju hiše št. 10. v sobi g. Guzime, podnajemnika trgovskega sodelavca Krivčiča, nastal ogenj. Naletnik stanovanja je že pomeč opazil, da nekaj diši po tleh lesem, ko pa je jutraj prinesla gospodinja zahtev v sobo g. Guzima, je bila ti že vna v dimu. Gasilci so izbili peš in pogasili ogenj v steni. Škoda je manjša. Ogenj je nastal najbrže redi tega, ker so se vneli lesen tramovi v stbi blizu peči.

© NAMOCENA POLENOVKA Fr. Kham, Mikloševa cesta.

© DANES 7. domača zabava in ples pri »Jernejcu«.

© ODVETNIKI IN ZDRAVNIKI imajo priliko dobiti s 1. majem primerne prostore za pisarno in stanovanje v Selenburgovi ulici štev. 4.

Maribor

□ Himen. V Magdalenski cerkvi se je poročil g. Franc Glaser, zasebni uradnik, z gđo. Ano Polančičevo, zasebno uradnico. Starešini sta bila Fr. Glaser za ženina in Anton Turk za nevesto.

□ Dramatična seja. Drevi predavanje izostane. Prihodnji četrtek je na dnevnem redu predavanje režiserja Joška Koviča o temi: »Cilji in pota režije«.

□ Klub slov. kat. akad. »srešinstva. Drevi ob 20. uri redni sestanek v dvorani Zadržne gospodarske banke.

□ Občinska seja. Drevi ob 18. uri se vrši v mestni posvetovalnici nadaljevanje prve redne seje nove občinske uprave. Seja je ne javna. Na dnevnem redu so nekatere zadeve, ki se na zadnji seji niso rešile.

□ Ljudska univerza. Jutri je na dnevnem redu predavanje inž. W. Urbaneka o potovanju na Kitejsko in Japonsko. Predavanje ponazorjuje številne skioptične slike.

□ Prvenstvene smučske tekme za mariborsko oblast se vrše v nedeljo, dne 17. t. m., na Pohorju. Cilj in start je tudi topot na Klopnem vrhu.

□ Ponesrečen poizkus samomora. Zasebni uradnik Franc P. je bil izpil nekaj strupene tekočine in se zgrudil v nezvesti na tla. Hišnik je o tem takoj obvestil stražnika na Koroški cesti. Rešili avto je prepeljal zstrupljenca v bolnico. Pred mesecem dni je bil Franc P. poizkusil svojo srečo z vrvo okoli vrata, pa se je tudi ponesrečil.

□ Pravda radi psa. Avtobus, ki vozi v Celje, je povozil na Aleksandrovi cesti 1000 Din vrednega psa, lasti nekoga inženjerja. Psa je občešlo crkajno na tleh. Dozdevno ne zadene krivda niti toterja, niti inženjerja; in se bo moralo dejansko stanje odločiti šele izpravočito.

□ Enodnevni tečaj za cepljenje. Tečaj se vrši dne 9. marca t. l. na občinski vinarški in sedjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12 in od 14. do 18. ure. Potrebni, ki izkazuje to s potrdilom pristojnega občinskega urada, dobe prispevke za hrano.

□ Na dnu mariborskega življenja. Nežika se je bila sestala v nekem hotelu z nekim tukajšnjim trgovcem in pila z njim bratovščino. Negodnica je bila zelo zgovorna in klepetava. Kakašna da jo v resnici, pa je spoznal trgovec naslednjega dne, ko je težavljavico in ugotovil, da mu je nekaj zmanjkalo. Nežika bo imela priliko pokazati svojo zgovornost pred tukajšnjim sodiščem.

Celje

□ Upravičeno sgrajanje. Ze več let posedal pri vhodu na Glazijo slepa beračica Elizabeta Gorinšek. Vsaka jutro jo tjakaj privede mladi dekle, ki jo tam posadi na kamen. Preko dneva slepa revica prosi milodarov, zvečer pa jo deklica zopet odvede na njeno stanovanje na Glavnem trgu št. 15. To se godi že »kozi več let. Z nastopom silne zime je bila revica prisiljena prenesti svoje dnevno bivališče na vokal Benjamina Ipavčeva in Gregorčičeve ulice. Ljudje, ki hodijo mimo in gledajo, kako uboga starka vprico cele javnosti zmrzije, se upravičeno zgražajo in vprašujejo, kako da se zanj nihče ne zagne. Zganila naj bi se vsaj pristojna občina, a ta se ne bo, če za revo, ki stanuje že več let v mestu, niti ne ve. Tu je dolžnost organov v mestu, da stvar uredijo ne le z enostavno prijavo, temveč z energičnimi ukrepi.

Zadovoljstvo v hiši

je le tedaj ako uporablate pražene kave trvdke
ANTON FAZARINC, CELJE

Dopisi

Kranj

Gedba na pihala. Prosvetno društvo je na Svečnico ustanovilo nov pododsek — gedbo na pihala. Tega dne se je popoldne vršil v gledališki dvorani Ljudskega doma sestanek vseh onih, ki so se priključili k novemu pododseku. Vpisalo se jih je 35 S teoretičnim poukom se je že pričelo. Čerj popokale. V Polakovi tovarni so vsled strahnege mraza popokale cevi, ki vodijo iz parnega kotla k raznim strojem. Mraz, ki je ne nekaterih krajih dosegel še nad —80° C, je tudi preprečil vsako delovanje turbine, tako da je ta tovarna, kakor vse druge, ki dobivajo električno moč iz mestnih in lastnih elektrarn, morala delo za par dni popolnoma prekiniti.

Ormož

Smrt v visoki starosti. Pretekli teden so pri Sv. Tomažu pokopali 91 letno Marijo Ritonja iz Lahonce. Umrila je bila najstarejša članica dekliške Marijine družbe. Živela je sama. Bolezen in pomikanje je prenašala s pravo Jobovo potrpežljivostjo.

Sv. misijon pri Svetinjah. V nedeljo se je zaključil pri Svetinjah sv. misijon, ki so ga z veliko gorečnostjo vodili trije misijonirji z Celja. Zaključno sv. obhajilo je delil prevzvišeni pomožni škof g. dr. Tomžič.

Izredno hudi mraz. V nedeljo je dosegla zima v okolici Sv. Miklavža višek. Toplomeri so padli na —80° C. Takega mraza že mnogo let ni bilo.

Rogaška Slatina

Igra »Narodni poslanec«, ki jo je priredilo pevsko in prosvetno društvo »Slog« na Svečnico, je izprida nad vse pričakovanje dobro. Gledalci so imeli poseben užitek v igri novinarja Sretana (g. Novaka), ki se je to pot izkazal kot že rutinski komik. Iz obiska prireditelje se je oprizilo, da Slatinčani pa tudi okoličani ljubijo igre, le škoda, da se tako redko prirejajo.

Pri kopanju novega vodovoda na Boču se je pokazal razveseljuv uspeh, nleteli so na močan živ izvirek, ki daje 2 sekundna litra vode. S tem je dano upanje, da se bo pridobilo še za nadaljnjo potrebo. Ako se to uresniči, je Rogoški Slatini pridobljena bodočnost, ker bo s tem rešeno najbolj pereče vprašanje, ki je pogoj za razširitev zdravilišča.

Trbovlje

□ Bi se izplačalo. Naši dve osnovni šoli, sedemrazredna na Vodah in osemrazredna na trgu Trbovlje porabita po več sto vozikov letno za kurjavo. Slabo zidovje šol in neprimerne peči so krive, da otroci vsako leto zmrzujejo v šoli in jih je učiteljsvo že moralo poslati domov. Ze večkrat se je načelo vprašanje, da bi se napravila v teh šolah centralna kurjava, ni pa še do tega prišlo. Na kaj se pravzaprav čaka? Ali se morda čaka na graditve novega šolskega poslopja na Vodah, ki je oblatveno zavkazano, ker je revers TPD iz leta 1882 pravomočen. Ker ni upanja, da bi se to v kratkih letih zgodilo, bi se pač izplačalo z napeljavo centralne kurjave, da ne bodo v šoli slabo obloženi otroci z učiteljsvom vred zmrzavali.

Gospodarstvo

Davek na rente

(Konec.)

V primeru, da je terjatev sporna in da silišče še ni izreklo svoje razsodbe ali mnenja, tedaj naj davčni obvezanec vloži prošnjo ter zahteva, da se določi davk in izvršanje davka preloži do končnega sodnega postopanja.

Po čl. 68 zak. o reposr. davkih se imajo od bruto-dohodkov odbiti, če so dokazani: bremena, ki zmanjšujejo vrednost dohodkov, in stroški za vzdrževanje dotičnega predmeta oziroma prava, ako po dogovoru pripadajo v breme davčnega obveznika.

Pri obreslih od hranilnih vlog v denarnih zavodih plačujejo hranilnice in zadrage 8 od sto, od ostalih obresli in rent po 15 od sto. To znači, da se plača od 500.000 dinarjev, naloženih v kakem privatem denarnem zavodu, hranilnici ali banki po 6%, davka na rente od zneska 30.000 dinarjev 2.400 dinarjev letno. Ta znesek odbije pri izplačavi obresti blagajna, ki izvrši izplačilo. Od istega zneska, če je naložen v poštni hranilnici po 6 od sto, če plača obnena davka od obresti. Ito-tako ni treba plačati od tega denarja nobenega davka, če je naložen v agrarni zajednici ali zadrugi, uslovljeni po zadržnem zakonu. Če izvin ta renta od zneska pol milijona dinarjev iz drugega zadržnivega razmerja, ne iz obresti od hranilnih vlog, tedaj se mora od 80.000 dinarjev obresti plačati 4.500 dinarjev davka na rente.

Ako je davčni obvezanec vdova ali oseba pod skrbstvom n. pr. mladoletni, tedaj ne znaša davek na rente, ki izvira iz drugega zadržnivega razmerja in ne iz hranilnih vlog, 15 od sto, marveč 8 od sto, če celokupni znesek te rente ne znaša letno več nego 10.000 dinarjev in če izplačil ne izvršuje ena izmed navedenih blagajn, ki pri izplačilu oltegujejo davek.

V primeru, da davčni obveznik ne uje v naši državi, je dolžnik obvezan, pridržati od obresti davek na rento ter ga izročiti davčni oblasti. Vsled tega morajo vsi oni davčni obvezniki, kojih ostrbovanci žive v inozemstvu in katerim oni pošiljajo obresti v inozemstvo, prijaviti tuje kapitale ter označiti tudi višino obresti, ki jih plačujejo za ta tuji kapital. Če dolžnik tega ne stori, tedaj se smatra, da je zatajil davek na škodo države. In proti njemu se kazensko postopa. Kaznovan bo po čl. 142 z dva- do štirilratnim zneskom, za katerega je bila oškodovana država.

Kadar policijska oblast ali izvršilna oblast oziroma sodna ali občinska oblast pobere kako terjatev, tedaj mora zadržati ta davek ter ga poslati davčni oblasti, ker bodo v nasprotnem primeru smatrali odgovornega uradnika, da je zatajil davek.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Milana Lazanova, trgovina s konjicijo v Osijeku (prijavi do 1. marca); Rajvojko Nikolič, lesna trgovina v Zemunu (prijavi do 1. marca).

Narok za prisilno poravnavo v zadevi trvdke Franjo Blažon (lasnik Gregor) se vrši 16. febr.

Popis davčnih zavezancev. Po novem zakonu o neposrednih davkih se mora vršiti vsako leto popis davčnih zavezancev. Vsi, ki se prejel od mesinega magistrata ljubljanskega popisne pole, se pozivljejo, da jih oddajo najkasneje do všteteza 16. februarja 1929 med uradnimi urmi od 8. do 14. ure na mestnem magistratu. Mestni trg št. 2, I. nadstr., soba št. 22, mestna posvetovalnica.

Borza

6. februarja 1929.

DENAR

Devizni promet je bil danes prav znaten. Tečaji so se le malo izpremenili: tako je popustil London, uvrstila pa sta se Dunaj in Berlin. Vse devize je dala danes Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

4. februarja 1929

	poprsk	pon.	reidn.	sr. i 11
Amsterdam	—	2.8	—	—
Berlin	135	135.4	135.25	1.52.25
Bruselj	—	791.77	—	—
Budimpešta	—	93.76	—	—
Curib	1095.40	1.97.4	1095.9	1.95.90
Dunaj	799.30	82.3	800.8	804.75
London	27.89	276.69	27.2	276.30
Newyork	56.77	1.6.97	56.87	56.87
Pariz	—	222.62	—	—
Praga	168.20	1.9	168.6	168.6
Trst	—	298.11	—	298.10

□ Občinski proračun zmanjššan. Ker so nekatere občine dobile vrnjen občinski proračun, pričakuje tudi naša občina, da se ji ga bo vrnilo, ker je znatno večji od lanskega. Poskočil je namreč od 118% na 168%, kar pa po novi naredbi ni dovoljeno. Sestaviti se bo torej moral nov proračun. Katere postavke bodo zmanjšane, je težko reči.

□ Revščina v Trbovljah se je posebno letos pokazala v vsej svoji luči. Imamo nenavadno veliko število bolnikov (samo v tork se je izdalo pri rudniku bolniških listov 107), katerih bolezen je prehlajenje in revmatizem. Vsi ti bolniki so brez izjeme obloženi v slabe obleke in še brez sukenj. Ni čuda, če potom pri takem mrazu ljudje zbole. Zaslugek rudarjev pa je tako nezmenen, da si ne morejo nabaviti zadostnih oblačil. Slaba je kupčija, kadar so ljudje slabo plačani.

Ziri. Lansko leto je bilo zgibanje privalstvac jako ugodno v župniji Ziri. 135 rojstev, 35 porok, a le 59 mrljev. Letos se je to že začelo slabše: smrti se je lotila predvsem moških. Dne 4. t. m. so bili pogrebi splošno znanega posestnika Janeza Peternele (p. d. Mavsarja iz Jarče doline) in dveh občinskih revežev. Gotovo je pri tem uplival hudi mraz. Zjutraj imamo že več dni zaporedoma — 20 do — 25° C, tako da je na mnogih krajih še naglo tekoča Sora zamrznila. — Da bi se mrazu kolikor moglo ubranili v cerkvi, je dalo cerkveno predstojništvo položiti nov lesen tlak in napraviti nova notranja vrata. — G. inž. Polhan je začel dne 4. II. z obratom svoje lesne industrije.

Hrastnik

Pred nekaj dnevi sta dva tatila obkro ene ure ponoči vdrila v triko gospe Kumar ter pokradla blaga za okoli 300 Din vrednosti. Rudniški

Zagreb, Amsterdam 2280—2286, Berlin 1851 do 1854, Budimpešta 992.20—995.20, Curib 1005.50 do 1007.40, Dunaj 799.30—802.80, London 275.80 do 276.69, Newyork 56.77—56.97, Pariz 221.82 do 223.82, Praga 168.20—169, Trst 297.05—299.05.

Belgrad, Amsterdam 2280—2286, Berlin 1854 do 1859, Budimpešta 992.10—995.20, Curib 1094.40 do 1097.40, Dunaj 799.3—803.8, London 275.84 do 276.46, Newyork 56.77—56.97, Pariz 221.82—223.62, Praga 168.20—169, Trst 297.05—299.05.

Curib, Belgrad 9.125, Berlin 123.35, Budimpešta 90.62, Bukarešt 3.1275, Dunaj 78.05, London 25.215, Newyork 520, Pariz 20.315, Praga 15.385, Trst 27.205, Sofija 3.75, Varšava 58.21, Madrid 61.65.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.40125, (valuta) 12.455, v Londonu 276.80, v Newyorku 175.40, v Pragi 59.35.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, Celjske 158 den., Ljublj. kreditna 125 den., Prastidiona 980 den., Kred. zav. 175 den., Vevče 120 den., Ruše 260—280, Slavonska 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb, Drž. pap.: vojna škoda ar. 484—485, 486—488, 489.50 / 484—483.50, termini. N. 489 bl., t. 440—442, 12. 468—473, 7 odst. inv. pos. 87.50 do 88.50, z rari 53—54 (53.50). Bančni pap.: Hipo 55—55.25 (55.50—55), Poljo 17.50—18, Hrv. 52.50 do 53, Kred. 98 den., Jugo 90.50—91 (90.50—91), Li. Kr. 125—126 (125), Medjun. 57.50, Nar. 7400 do 7500, Frašte. 980—982.50 (980—985), Srpska 153—154, Zm. 125—128, Ind. pap.: Gutmann 199 do 200 (200), Slavonia 5.50—6, Slaveks 104—105 (104—104.50), Danica 170 bl., Drava 460—465, Sečerana 470—480, Osj. ljev. 180—190, Brod. vag. 315—350, Union 205 den., Ragusea 520 bl., Trbovlje 465—470, Vevče 125—130, Nar. sum. 30 den.

Belgrad, Narodna banka 7450, Belgr. zadruga 7000, 7 odst. inv. pos. 88.50—88, agrari 53—51, vojna škoda 481.50—482, 2. 482—481.50. Dunaj, Don. sav. jadr. 87.40, Wiener Bankverein 25.20, Bodencredit 100.25, Creditanstalt 59, Escomptes 23.90, Jugo 142.50, Jugo 6.80, Aus-siger Chemische 260, Slavox 12.50, Mundus 192, Alpine 40.00, Trboveljska 58.25, Kranj. indust. 20, Leykam 9, Rima Murany 120.95.

Zito

Radi močnega nazadovanja ameriških notacij za pšenico v vseh terminih se je pričakovalo tudi na našem trgu znatnejšega padca cen, vendar je bilo nazadovanje malenkostno. Tendence pa je slaba in jutri se pričakuje nadaljnje znižanje cene za pšenico. Neizpremenjene so ostale cene za vse ostale proizvode, dast je tudi za koruzo tendence slabelja in nič manj za ršenično moko. Kupčijski promet je bil neznamen. Mnogo mlinov v Sloveniji je ustavilo obrat, ker je voda zmrznila in je tedaj povpraševanje po blagu malenkostno.

V Ljubljani notirajo: Dež. prideli (vse samo ponudbe, s'ov. post., plač 30 dni, dobava promptna): pšenica 80 kg 2% 237.50—290, febr. 292.50—295, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj 307.50—310; moka 0 g vag. bl. Iko Ljubljana plač po prejemu 420—425, soržica (50% rži, 50% pšenice) Iko post. Domžale 277.50—270, koruza laplatska 325—330, času primerno suha 295—297.50, ičmen bar. pol. 345—347.50, bč 370—382.50. — Zaključena sta bila 2 vagona koruze. Tendence čvrsta.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni trije vagoni bukovih plohov. Tendence mirna.

Živina

Na ljubljanski sejem 6. t. m. je znašal dogon (v oklepajih število prodanih komadov): 134 (25) konj, 46 (17) volov, 18 (15) krav, 6 (4) telet in 4 prašički za rejo. Zaradi mraza je bil dogon slab kakor tudi kupčija. Cene so neizpremenjene in so notirali: vol I. 8.25 (prejšnja cena 8.50), ta teden kvaliteta slabša), II. 7.50, III. 6.50, krave debele 5—6, klobasice 3—3.50, teleta 10—11 Din za kg žive teže; konji in prašički za rejo po kakovosti in veli. kosti.

V Milanu notirajo: voli I. 4.60—5.20, II. 3.80—4.50, III. 2.50—3.50, krave I. 4.10—4.70, II. 3—3.90, III. 2.20—2.70, tiči I. 4.20—5, II. 3.20—3.40; nadalje je bilo pret. teden prodanih 313 zaklanih jugoslovanskih telet po 6.60—7 lir za kg brez davka.

V Pragi je bio na sejmu 4. t. m. prignanih 4°52 prašičev, od tega iz Jugoslavije 285 špeharjev, ki so dosegli 10.40—11.30 Kč za kg žive teže; nadalje je bilo prodanih 150 zaklanih jugoslovanskih špeharjev po 12.75—14.10 Kč za kg.

Na dunajski goveji sejem 4. t. m. je znašal dogon 2647 glav, od tega iz Jugoslavije 56 glav. Notacije so neizpremenjene: voli najljubši 2—2.20, I. 1.65—1.95, II. 1.20—1.60, III. 1—1.15, biči 1—1.40, krave 0.90—1.50, klavna živina 0.65—0.90 šilinga za kg žive teže.

nočni čuvaj g. Jerman ju je opazil ter oba prestregel pri trgovini Bonerheim. Oba sta imela sekire in sta rekla, da gresta iz Ojstrge Jerman je bil v veliki nevarnosti, ker je bil neoborožen. Kakor se govori, bo za nagrado iz službe odpuščen. Čemur pa ne moremo prav verjeti.

Obrtne zadeve:

Sveta življenje in vrvenje

Strahote puščave Darvas

Meseca januarja t. l. je odrinila iz Vladivostoka ruska ekspedicija, ki je imela nalogo, da preišče puščavo Darvas. Ta puščava se razteza od skrajnega vzhodnega konca Buhare do Hindustana in afganistanske meje. Na jugu jo prekinja Darvaško gorovje, na severu teče Kara-eginsko gorovje, na vzhodu se sreča z visokim Pamirskim gorovjem. Ekspedicija je morala preko nepreločenih predelov, mimo

dovje planilo ob pobočje, se odbilo in šinilo v zrak v orjaških stebrih vodnih kapljic. Dodela izčrpani smo plegli na mestu in v trenutku zaspali.

V tem se je izza gora dvignila luna, tako srebrno-bela kakor blesteče zrcalo. Raztrgano, ostro skalovje, obdano od zijajočih, črnih prepadoj je blestelo v mesečini kakor baržun in kakor iz neposredne bližine. Kakor nežna biserna matica se je lesketal s snegom pokriti vrh gorovja Darvas in na nebu nad njim so se kakor sinjebela jadra zrcalile njegove orjaške višine. Vročina se je razpršila, prijeten hlad je plul v prsi in se enakomerno razdelil po žilah, porajajoč novo moč in nov pogum. Po volinah so se oglašali šakali. Tod in tam so kričali kakor otroci, se smejali kakor obsedenci in potem jokali kakor samotni ljudje v gorah. Med tuljenje šakalov se je mešalo kratko lajanje hijen in iz dalje je prihajalo zamolklo rjovenje blodečih tigrov.

Italijanska princezinja Giovanna in bolgarski kralj Boris, katerih zaroko pripravlja v Rimu bivši bolgarski vojni minister in kraljev prijatelj Volkov. Kralj Boris, ki je prevzel vladno po očetovem odstopu l. 1918, je star sedaj 34 let. Princezinja Giovanna je druga hči italijanskega kralja in velja kot ena najlepših italijanskih princezij; šteje 22 pomladi.

prepadoj, preko deročih rek. Sestavljena je bila iz dveh oddelkov, ki sta šela skupaj 14 oseb. Glavni oddelkec je vodil vseučiliški docent Krasin, drugi oddelkec pa geolog Jurij Rudnev, ki mu je bil dodeljen njegov pomočnik Sosnov. Oddelka sta prodirala ločeno in bila dogovorjena, da se snideta ob zgornjem teku reke Surhaba.

Bilo je osmi dan, ko se je skupina Rudneva — tako pripoveduje Rudnev sam — ustavila na gorah in postavila svoje šotore. Že se je znočilo. Z gorečimi treskami so preiskali tla in pometali v ogenj strupeni mrčes, ki se je skrival pod kamenjem. Potem so okoli tabora položili po tleh kakor ograjo vrh iz neoprane ovčje volne. To je edino zanesljivo sredstvo proti strupeni škorpionom, ki so tukaj doma in pred katerimi se je treba zelo paziti. Ovece so njihovi najnevarnejši sovražniki in če škorpionji le začutijo duha po ovcah, beže na vse strani.

Do skrajnosti utrujeni — pripoveduje Rudnev dalje — smo plegli in zaspali. Nenadoma nas prebudi močan sunek. Tuljenje viharja nam je strahotno bučalo v ušesih. Nato je nastal za čas popoln mir, ki mu je sledil nov, več sekund trajajoč sunek. »Potres!« — nam je kakor blisk šinila misel; to v puščavi Darvas ni nič izrednega. Potres je bil tako močan, da je dva naših mož vrglo na tla. Sunki so se med zamolklim bučanjem ponavljali. Nekje se je utrgala skala in zgrmel v globino. Na o je nastala gluha tišina...

Zopet smo napeli sluh. Deroča reka, ki je bila oddaljena od nas komaj 50 metrov, je utihnila... Nič več ni bilo slišati šumenja valov in udarjanja kamenja, ki ga je voda nosila s seboj. Obšle so nas zmedene misli in nas odnesle v sive davnine, ko je nastajala zemlja...

Potem smo se nehote zavedli nevarnega položaja. — »Proč! Proč od tod!« — je zakričal nekdo. »Reka je prodrla breg in se zliva preko peščene stope — proti našemu laboru!« Spotikajoč se ob kamenje smo bežali in vlekli za seboj konje in koze. V temi smo hiteli proti bližnjemu gorskemu pobočju. Smrt je divjala za nami liki goreča lava in nas polagoma dohajala... Toda že smo imeli trdna, kamenita tla pod nogami. Še nekaj minut smo tekli, nato se pa ustavili, loveč sapo in vsi potni. V istem trenutku je pa tudi vo-

Španski kralj Alfonz XIII.

Dobri ljudje se še dobe, toda...

Redki so sicer, toda še se dobe tod in tam dobri ljudje, ki hodijo po ulicah in dele dobrote: temu revežu stisnejo v roko 20, 50 dinarjev, onemu plačajo toplo kosilo, pred izložbami oprezujočim otrokom nasujejo čokolade itd. Brez dvoma žanjejo obilo tihe hvaležnosti, toda včasih, najbrže celo mnogokrat, pa nasedejo prebrisancem. Tako se je te dni zgodilo takemu dobremu stricu v Parizu. Opazoval je bledega mladega moža, ki si je ogledoval cenike na oknih gostiln in restavracij in pri tem globoko zdihoval, naravnost ječal. Gotovo so se mu delale pajčevine po drobno, a v žepu ni imel belica. »Stric« je slednjič pristopil in ga prijateljsko potrepal po rami: »To bi dišalo, kaj ne?« Neznanec ga je presenečen pogledal in zagodrnjal: »Ničesar vas nisem prosil.« — Aha, ponosen je, si je mislil »stric« in se ni dal odgnati. »Mogel bi biti vaš oče, mladi mož; življenje poznaj tudi od slabe strani, zato se vam ni treba sramovati. Vstopite v to restavracijo, izročite gospodarju to moje vizitko in si kot moj gost naročite dobro večerjo. Tu pa imate pet frankov, da jih daste kot napitnino.« — Mladi človek je od presenečenja kakor odrevenel. »Gospod —!« — je začel, toda »stric« je že izginil za bližnjim voglom, ves zadovoljen sam s seboj. — Naslednji dan se je odpravil »stric« v restavracijo, da poravnava račun za večerjo mladega moža. Ko so mu pa pokazali račun, je debelo pogledal! Vsak navaden zemljan se v Parizu za 20 frankov lepo nasiti, toda njegov sinočnji znanec je zajedel in zapil na njegov račun 95 frankov! Ko je

prišel do sape, je vprašal »stric« natakarka: »Ali vam je dal vsaj kaj napitnine?« — »Ne,« je povedal natakarkar, »nič ni dal. Rekel je, da je vaš sorodnik in da bi bili gotovo užaljeni, ako ne bi tudi tega prepustil vam.«

Deset ribiških ladij zamrznilo v ledu

V Tomsø na Norveškem so v velikih skrbih zaradi usode moštveh deset ribiških ladij, ki so že pred tednom dni zamrzile v Malanškem fjordu in se ne morejo osvoboditi. Sprva so upali, da bo napravil ladjam gaz skozi led velik motorni čoln, ki ga imajo s seboj, toda to se ni posrečilo. Sedaj se boje, da ne bi nastal vihar, ki bi zlomil led; ladje bi bile potem izgubljene, ker bi jih led strl. Na ladjah je približno sto ribičev. Naprosili so trgovinsko ministrstvo, da pošlje na pomoč ledolomilec.

Na Islandiji že orjejo!

Čuden red v naravi! V tem, ko ledene dežele daleč na jug, imajo tačas na Islandiji, otoku, ki leži visoko na severu med Norveško in Grenlandijo, izredno toplo vreme. Toplota je padla to zimo šele enkrat nekoliko pod ničlo. Sedaj je tako toplo, da kmetje že orjejo. Za srednjo Evropo pa napovedujejo nov mrzli val iz severne Rusije, kjer imajo do 37 stopinj pod ničlo.

Čuda v srednji Afriki

Amerikanec Carveth Wells se je pred kratkim vrnil s potovanja po Afriki v ekvatorskem pasu. Obiskal je posebno še nepoznano Meščevo gorovje in ozemlje severno-zapadno od Viktorijinega jezera. Wells pripoveduje neverjetne stvari o tem, kar je videl in doživel. Na pobočjih Meščevega gorovja da je našel 50 čevljev visoko bezgovo grmovje; peteršiljeva stebila so 10 čevljev visoka, a šopi planik so bili višji nego on sam. Dalje je ekspedicija opazovala ogromno čredo ceber, ki je tri dni šla mimo tabora in je bila 5 milj široka in 12 milj dolga. Wells je iznašel tudi čisto nov način za fotografiranje velikih divjih zveri v svobodni naravi. Na dolgo vrv je navezal ubito žival kot vado, pritril vrv na avtomobil in se tako vozil po pokrajini. Pred avtomobilom so kazale strah samo hijene in opice, druge zveri pa, posebno levi so se vrgli na plen brez obotavljanja. Na ta način je bilo živali lahko fotografirati.

Cuertiska vrata v Valenciji, za katera so se vršili boji z uporno posadko.

Lopov v filmu - lopov v življenju

Naravno je, da igra igralec svojo vlogo tem bolje, čim bolj se vanjo poglobi in zamisli. Istotako naravno je, da se potem igralca njegova vloga nekako prime in nehote nastopa tako tudi v resničnem življenju. Tako se godi, vsaj kakor se zdi, hollywoodskemu filmskemu igralcu H. Beery-ju, ki predstavlja pri filmu lopovske tipe v elegantni obleki. Ti lopovi so posebno nevarni ženskam, ki jih zavajajo in prepuščajo usodi, dokler se slednjič ne srečajo z junakom poštenjakom, ki opravi z njimi, kakor zaslužijo. — Beery igra torej take lopovske tipe. Uloga mu je morala nekako preiti v meso in kri, kajti njegova žena je vložila tožbo na ločitev zakona. Pravi, da se je mož popolnoma navzel lopovskega duha ter se obnaša tudi doma kakor pravi lopov. Tega nikakor ne more več prenašati, zato zahteva ločitev.

Bistrovidci izsledujejo zločince

V Leipzigu sta dve sestri, ena poročena Hessel, druga Diedrich, ki »vidita«, kar je drugim skrito. Obe bistrovidki sta znani po vsej Nemčiji kot izsledovalki zločincev. Ne samo zasebniki, marveč tudi oblasti se obračajo nanji, da pomagata odkrivati zločince. Pri tem se jima je že večkrat zgodilo, da sta obdolžili nedolžne osebe in prišli zato pred sodišče. Pravkar sta morali odgovarjati za tako zmotno pred sodiščem v Lübecku. Stvar je bila naslednja: V vasi Böbs so zaporedoma pogoreli domovi šestim kmetom. Prizadeti posestniki so nato povabili navedeni bistrovidki, naj prideta v vas in izsledita požigalca. Sestri sta prišli in v pričo cele vasi prirejali »seje«, pri katerih je Hesslova hipnotizirala (uspavala) svojo sestro, nato pa še sama sebe. Obe sta bili v takem stanju kakor padavični ali histerični bolniki. Najprej nikakor nista

Lady Elizabeth Carnarvon, vdova egiptoslovca Carnarvona, ki je te dni nenadoma umrla vsled strupenega mušjega pika.

mogli odkriti požigalca in sta pripisovali vzrok temu, da je pri sejah navzoča vsa vaš. Slednjič pa sta označili kot krivca mladega vaškega fanta Bruna Hammericha. Rekli sta celo, da jima je le-ta zločin že priznal. Hammerich ju je tožil in dokazal, da je nedolžen in schwartauško predsedniško sodišče je obsodilo Hesslovo na tri mesece ječe. Hesslova se je pritožila in lübeško prizivno sodišče jo je oprostito. Izvedenci so izjavili, da se hipnotizirane osebe tudi v budnem stanju še dalj časa ne zavedajo jasno in so v takem stanju za svoja dejanja neodgovorne.

Najlepši opal na svetu

Avstralija je edina dežela na svetu, kjer kopljejo pristne črne opale, drage kamene posebne vrste. Rudnik je sedaj že izčrpan in se najdejo samo še komadi majhnega obsega. Kljub temu je dospel pravkar iz Avstralije v London črn opal, ki je največji in najlepši na svetu. Sodi, da je bil najden že pred leti, a ga je lastnik doslej hranil. Opal je približno 6¼ cm dolg in 5 cm širok ter ima obliko pasje glave. Tehta nekaj nad 232 karatov in ga cenijo na približno tri milijone dinarjev. — Opal velja kot srečnosen kamen in v Avstraliji imenujejo črn opal »srečni opal«. Barva črnih opalov se zelo razlikuje med seboj in je težko najti dva kamena, ki bi bila popolnoma enake barve.

Knezom se ne sme ugovarjati. Dva brata umetnika sta bila povabljeni v avdienco na dvor. Tu so jima pojasnili pravila dvornega obreda, po katerih se morata obnašati. Predvsem so jima zabičali: Ne ugovarjati! In naj knez reče karkoli. — Knez je brata zelo prijazno sprejel, rekoč: »To sta tedaj brata I. — po vsej priliki sta dvojčeta!« Nastal je mučen molk; potem se je pa starejši brat le znašel in rekel: »Da, Visokost — le da je moj brat tri leta mlajši.«

Ženska kaznilnica St. Lazare v Parizu in stiri na smrt obsojene ženske, med temi Jugoslovanka Jožefa Kureš. Obsojenkam potekajo zadnji trenotki pred pomiloščenjem odnosno izvršitvijo smrtnih obsodb. Naša slika kaže v zgornjem levem voglu Blanche Vabres, ki je umorila svojega 14 letnega pastorka; v desnem voglu detomorilko Marijo Ano David; spodaj v levem voglu je Lujiza Druey, ki je umorila svojega moža, v desnem voglu pa Jožefa Kureš, ki je umorila 11 letno deklico. Mesto, kjer stojita možka, se nahajata na kazniški dvorišču; tam postavijo guilotino — stroj, s katerim odsekajo obsojenca glavo.

Gospa Gromova, o kateri je znano, da ima v zakonu prvo in zadnjo besedo, je tožila domačemu zdravniku, da je začel mož v spanju govoriti. »Kaj menite, gospod doktor, kaj je temu vzrok?« — »Morda podnevi nima prilike, da bi govoril?« — je smešljaje menil zdravnik.

Diktator Primo de Rivera sredi svojih zvestih čet.

Za duha in srce

Slovenski sodružniki nove revije »Slavische Rundschau«, katere le-ta v svoji reklamni številki navaja, so sledeči: Albrecht Fr., urednik, Bohinec N., gimn. prof., Berke B., urednik, Cankar I., univ. prof., Glonar J. (član uredništva), Kobljar F., gimn. prof., Kos M., univ. prof., Lukman Fr., univ. prof., Murko M., univ. prof., Piamie L., univ. prof., Priatelj I., univ. prof., Saria B., univ. prof., Vurnik St., kustos drž. muzeja, Zupančič N., direktor drž. muzeja. Slovenci so torej prav čisto z stopani na dosedaj objavljeni sodružniški listi, ki šteje do 240 imen iz vsega slovanskega sveta. Sicer bo prinesel popolni seznam sodelovalcev šele ena izmed poznejših številk mesečnika.

O Fran Erjavčevi knjigi: Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem prinaša »ase« (zvezek 4. 1928/29) jako priznalo oceno iz peresa dr. Aleša Ušeničnika. Kvali, da je Erjavčev zbral ogromen material z neizmerno pridnostjo; da je v tem delu nakopičena sila podtkov; razdelitev je jasna, naravnost dramatična; glede sodb se je Erjavčev prizadeval za največjo objektivnost. Delo se bo moralo še bolj formalno izoblikovati in za dobo od 1. 1912 dalje popraviti ta in ona sodba o takratnih avtoritativnih katoliških pokreta, ki jih avtor radi blizuosti dogodkov in svoje lastne naravnosti glede na v nekoliiko pobarvani luči (Susteršič, Lampe). To delo mora biti pač v knjižnici vsakega katoliškega inteligenta, sklepa A. U. po pravici. Par zgodovinskih podrobnosti je netočnih, kar je pri tem obsegu dela skoro neizbežno.

Mladika, št. 2. 1929, ima sledečo vsebino: Pesmi: Pri devici in Polju (Jože Pogačnik). Ljubezen (Jože Pogačnik). Socialno vprašanje (Jože Pogačnik). Kuga pri živalih (I. A. Krylov). — Leposlovni spisi: Peter Markovič, strah ljubljanskih solarjev (Ivan Pregelj). Ovar Marko (Janez Jalen). Mite Gosudar in njegov netopir (Magonja Bogomir). Doma (Vilko Novak). Kralj Alkohol (London-Poljanec). — Poljudno-znanstveni spisi: O smrti (dr. Fran Cibej). O tujkah. Celularni altruizem. Simetrija. Metamerija. Nevrocentra. O tujkah (dr. Janez Plečnik). — Pisane polje. — Družina. — Za smeh. — Uganke. — Veliko lepih slik.

Mladost, orlovsko glasilo, januar 1929, št. 1, se uvaža to leto z izredno toplim klicem dr. G. Rožmana Orlom na novo delo in rast k solncu večne resnice. Ostala vsebina je pestra, navdušljiva in poučna.

Vigred, 1. febr. 1929, št. 2, začenja zelo primerno temo o oblikovanju deklishe duše od dr. Romana Tomina. Lojze Golobič in brat Nardžič ljubko in živahno pripovedujeta Zelo nam ugajajo mali esejji od Francke Zupančičeve, Lojzike Horvatičeve in Julije. Priporočam, naj bi Vigred ta žanr posebno gojila. Ne pozabimo pomenkov z gosno Selmo in priloge za vezanje. Naročnina letno 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din.

Srpski književni glasnik, 1. februar 1929, Beograd, prinaša sledeče: Slikar, pripovedjitelj, Sibe Mitlić — Motiv jednog poznog majsog dana, pjesma, Sima Pandurović — Kavana, pjesma, Branko Dukić — Galije, pjesma, S. A. Burina — Duh nove poezije in njena tehnika, Rista Ratković — Razvitek srpske lirike, obzior na svjetsku, Dr. Vladeta Popović — Iz savremene talijanske filozofije, Dr. Albert Haler — Francuski diplomati kod Srba 1848. Simona Beleg-Misirlić — Umjetnički pregled: Umjetnički paviljon u Beogradu — Jesenja izložba beogradske umjetnika, Branko Popović — Školski pregled: Američka škola i društvo, Ilija M. Petrović — Vojni pregled: M. D. Lazarević: »Naši ratovi za oslobođenje i ujedinjenje«, Đorđe Čirić — Politični pregled: Spoljna politika: Ratni dugovi i odšteta — Kelogov pakt, inostrani.

Na zagreškem gledališču je angažirana kot operetna subreta Slovenka gospodična Marica Lubjeva, ki je bila dozdaj subreta na privatni opereti v Belgradu. — V salonu Šira v Zagrebu bo razstavil svoja dela mladi grafik A. Kuman. — »Biblioteka savremenih pjesnika«, ki jo urejuje g. Mate Ujević, je kot 2. zvezek izdala pesmi Dalmatince Cvijetka Škarpica, ki se zelo prijetno berejo. — Zagreška filharmonija je dala vdrug (v prvič je priredil sličen koncert Hrvatski Glasbeni zavod) dela modernih italijanskih glasbenikov Resnaja in Casella. Kot solist se je odlikoval g. Božidar Kunc, dirigent je bil Fran Lhotki.

Novi danski doneski k zgodovini Črneza Jurja. Zgodovina in ljudsko izročilo soglasno trdita, da so poslali glavo Črneza Jurja sultanu v Stambul. Ali so jo tam obesili po tiskratni navdi od vratih v palačo? Danski, dosedaj neobjavljeni viri (poročila dunajkega poslanika) trdijo, da se Turki tega niso upali storiti, ker je bil Črni Jurj general ruske vojske. Rusija bi bila to zamerila Turkom. Umora pa je bil kriv, po danskih poročilih, predvsem knez Miloš. (Slav. Rundschau.)

NODLAG, povest irskega dekleta, spisal Sheehan. Ljudske knjižnice 23. zvezek — je eden najboljših romanov svetovnega slovstva, ki veljuje tisočletno borb irskega naroda za domačo vero in svobodo: ne samo zanimiv in poln romantične lepote, ampak tudi velike narodno-vzgojne vrednosti.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Sport

Ljubljanskim smučarjem

Prejeli smo ta dopis iz Blok, ki ga objavljamo v interesu ljubljanskih sportnikov in zlasti smučarjev.

Bloke. Pri nas imamo silen mraz in zlasti na svečnico je bil mraz neznosen, ker je brila nad vse ostrja burja. Nemalo smo se zato začudili, ko so jo ljubljanski smučarji ravno ta dan udarili na Bloke. Prišli so čez Rakek nič hudega sluteč. Ko pa pridejo na bloški svet, so kma u spoznali, kaj je burja in kaj zna, kadar spusti svoje mlade! Vsi od mraza pretrdi in premrazeni so končno proti večeru prišli v Novo vas. Tu so doživeli zelo neljub incident, ki pa ne sme nanje najmanj nepovoljno vplivati. Ravno so dobili ljubljanski smučarji v Grabiševi gostilni, ki je znana daleč naokrog kot ena najboljših gostilen, svojo tako zažejeno večerjo, kar je začel neki znani fant — izgovarja se s pijanostjo — mize obračati, tolči in razsajati. Gostje seve so začudeno zrli ves ta izbruh posurovelosti pijanega človeka! Kakor rečeno — radi tega dogodka ni da bi se ljubljanski smučarji ob naše Bloke obregnili, pač pa naj pridejo še — kajti kje imate tako idealno smuko, kakor ravno pri nas, ko imamo na razpolago izborne goličave griče, smuko do 300 in 500 metrov daljave in krasne sprehode s smučkami? Ni čuda, da so ravno Bloke domovina smučki! Ljubljanskim smučarjem pa svetujemo, da naj se pri vseh svojih izletih preje nujno informirajo, kakšen je sneg in kako izgleda tetka burja.

Drsalna tekma SPD

Slovensko p'ansko društvo v Ljubljani opozarja ponovno na propagandna drsalna tekma, ki jo priredi v nedeljo, dne 10. februarja na novem drsalšču pri hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Dostop imajo verificirani in neverificirani drsalci, torej tudi oni, ki niso vpisani v sportnih društvih. Izvzeti so po JZSS diskvalificirani drsalci. Prva točka je moška in ženska tekma v umetnem drsanju za novince. Druga točka: moška in ženska tekma za prvenstvo Bohinja. Podrobnejša pojasnila daje društvena pisarna SPD, Franciškanska ul. 10-I (dvorišče). Tekmovalci se naj prijavijo do petka, dne 8. februarja do 12 dopoldne. Konec se prijave ne vpoštevajo več. Prvaki bodo obdarjeni.

SKAKALNE TEKME RAZ NOVE SKAKALNICE V BOHINJU.

V nedeljo, dne 10. t. m. se vrše dve zanimivi sportni prireditvi: propagandna drsalna tekma in pa skakalna tekma raz nove velike skakalnice v Bohinju. Kakor znano so zgradili Bohinjci letos po nčrtu inž. Hanssena veliko skakalnico za skoke do 60 m. ki naj bi služila velikim mednarodnim prireditvam. Skakalnica se je pred zimo dogotovila v prvem stadiju ter se bo dokončala v prihodnem letu. Da se lahko dokonča definitivno, se bo vršila v nedeljo prva tekma na njej, da se skakalnica s tem preizkusi in ugotove ev. pogrške. Inžener Hanssen, ki se nahaja sedaj v Bohinju, izjavlja, da je skakalnica prav ugodna za skoke, bolj celo, kakor je pričakoval, ko jo je videl dograjen v jeseni. Radi tega obeta biti nedeljska tekma nad vse zanimiva in upamo, da prihitte smučarji v Bohinj, da vidijo prvkrat v nši državi skoke raz veliko moderno skakalnico. Izletniki, ki odidejo v soboto zvečer, imajo pravo do izletniške karte za polovično ceno brez vsake legitimacije.

Potrebna mi je večja količina »Bacule« za eksport. Želim posužbe naših producentov, posebno iz Slovenije, Slavonije in Bosne. Naznačite cene in detajlni opis izdelka, franko vagon Beograd, Cif ali Fob Trieste, Gruž ali Sušak. Interesirani naj se javijo pod »128« na Jugoslov. Rudolf Messe, A. D., Beograd.

Radio

Programi Radio-Ljubliana:

Četrtek, 7. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra. — 18. Časovna napoved, reproducirana glasba. — 18.30 Pridelovanje krme na njivah, predava ing. R. Lah. 19. Dr. V. Bohinjec: Naše sosednje države. — 19.30 Zgodovina Slovencev, predava prof. S. Kranjec. — 20. Samospevi s klavirjem (poje g. Jarc, pri klavirju g. Kozol): 1. Finich: To tam, 2. Schubert: Ave Maria, 3. Čajkovski: Polj. poj. Narodne: 1. Men' vselejno je, 2. Po gorah grmi in se bliska, 3. Od sv. Bolefinka, 4. To pa rečem jaz Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Petek, 8. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13. Časovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17. Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Gospodinjina ura, predava gđ. C. Krekova. — 19. Franciščina, poučje dr. Leben. 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. — 20. Valček večer, izvajajo Radio-orkester: 1. D. Ertl op. 151: Slike z Donave, 2. E. Kalman: Valček iz opere »Čardaška knežinja«, 3. J. Fučik op. 233: Donavske pripovedke, 4. J. Fučik op. 226: Baletke, 5. J. Fučik op. 69: Ideali sanj, 6. Lanner op. 180: Večerne zvezde, 7. O. Netbal: Valček po motivih iz »Poljska krič«, 8. Fr. Lehár: Valček po motivih iz »Tangova kraljica«, 9. Leo Fall: Valček iz »Stambulsko roža«, 10. J. Lanner: Dvorni ples, 11. Fr. Lehár op. 79: Zlato in srebro, 12. Zieh-

Lepa Besanka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

rer op. 382: Pastne šeme, 13. Waldteufel op. 151: Moj sen, 14. Waldteufel op. 183: Na drsalšču, 15. Sidney Jones: Mimosavalček in ope: »Gejšae, 22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Sprehod po Evropi.

Drugi programi:

Četrtek, 7. februarja

Zagreb: 13.15 Plošče. — 17.30 Šrani kvartet. 19.30 Prenos simfoničnega koncerta priške filharmonije. — Praga: 12.30 Opoldanska glasba. — 16.30 Koncert. — 17.30 Srbehrvaščina. — 19.05 Tamburaški zbor. — 20. Lahka glasba. — 21. Veseloligra. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert. — 18.15 Kriminalne zgodbe. — 20. Sveta Ivana, dramatska kronika (B. Shaw). — Nato lahka glasba. — Kolovica: 12.35 Prenos iz Varšave. — 16. Program za deco. — 17.55 Popoldanski koncert. — 20.05 Večerni prenos iz Krakova. — 22.30 Plesna glasba. — Rim: 18. Trio. — 17.30 Petje in godba. — 20.45 Lahka in plesna glasba. — Be lin: 17.30 Pogledi v sloveško dušo. — 18.45 Gospodarski problemi. — 19.30 »Ko bi bil kralj...«, komična opera. — 21.40 Prejavljanje o tisku. — 22.40 Ples. — Dunaj: 11. Dopoldanski koncert. — 16. Kvartet Silvinz. — 18. O evropskih in ameriških filmih. — 18.30 Delavska ura. — 19.30 Prenos iz dunajske opere. — Na o večerni koncert. — Milen: 12.30 kvartet. — 16.30 Opera. — Pudaues: 9.15 Vojaška godba. — 16. O radiu. — 17.40 Ciganska godba. — 19.20 Cigan baron, opereta. — Varšana: 12.10 Spomni na Amundsena. — 12.35 Plesna glasba. — 16.15 Mladinski program. — 17. Knjižna ura. — 17.55 Mojerna glasba. — 20. Iz zgodovine poljske glasbe. — 20.30 Večerni koncert. — 22.30 Plesna glasba.

RADIO IN DRUŠTVO NARODOV

Kakor poroča glavno tajništvo Društva narodov, so prvi poskusi z oddajanjem in sprejemanjem za Društvo narodov potom holandske postaje na kratke valove Kootwyk še dosti zaovollivi.

Dosejaj se je sprejelo 92 poročil. Iz Evrope jih je bilo 7, iz pokrajn ob Sredozemskem morju 11, od južnega dela indijskega oceana 16, iz angleške Indije 9, iz holandske Indije 32, iz Japonskega in Anama 2, iz Avstralije in Nove Zelanije 2, iz Združenih držav in Kanade 10, iz Južne Amerike 8.

V sedmih slučajih je sprejem bil slab, 18 sprejemov je bilo srednje dobrih, 29 dobrih, 88 pa naravnost izvrstnih. Na podlagi teh ugotovitev je tajništvo Društva narodov sklenilo še ponoviti nekaj poskusnih sprejemov in oddajanj. Zlasti je še treba poskusiti, kako bi sprejemali sporčila Društva narodov na Japonskem, v Ameriki in Avstraliji.

Holandsko poštno ravnateljstvo je že pristalo na nove poskuse. Vrtili se bodo izven uradnih ur telefonskih zvez s holandsko Indijo. In sleer bodo poskusi trajali tri tedne zaporedoma, koncem februarja in početkom marca med 21 in 23 uro srednjeevropskega časa. Ob torkih za Ameriko, ob sredah za Japonsko, ob četrtkih za Avstralijo. Do Kootwyka se oddajanje vrši z navadnim telefonskim vodom Basel—Amsterdam.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Četrtek, 7. februarja: Zaprtio. Petek, 8. febr.: UTOPLJENKA. Red A. Sobota, 9. febr.: DANES BOMO TIČI. Izven. Nedelja, 10. febr.: ob 15. pop. UTOPLJENKA. Izven. Ob 20. zvečer: VOLPONE. Izven.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Četrtek, 7. februarja: GOSPOD LAMBERTHIER. Gostovanje Gajdarova in Gzowskaje. Izven. Petek, 8. febr.: ZALJUBLJEN V TRI ORANZE. Red C. Sobota, 9. febr. Ob 16 pop. PRI TREH MLADENKAH. Ljud. predstava pri zniž. cenah. Izven. Nedelja, 10. febr. Ob 15 pop. BOCCACCIO, opereta. Ljud. predstava pri zniž. cenah. Izven. — Ob pol 20 zvečer CARMEN. Gostuje g. Mišič. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 7. februarja ob 20: »NA CESARICINO POVELJE«. Ab. C. Kuponi. Petek, 8. februarja: Zaprtio. Sobota, 9. februarja ob 20: »LUMPACIJ-VAGA-BUNDA«. Ab. B. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Duhovne vaje za močje bodo v Domu od 16. do 20. februarja. Priglasite se o pravem času! »Ljubljana«, Pevska vaja danes in v ponedeljek 11. t. m. odpade. Redne vaje prično v četrtek 14 t. m. — Pevovodja.

PERJE!

Razpošiljamo perje, naravno, ne skubljeno: Mehko purje perje . . . Din 15 za kg Mehko kokošje perje, rumeno . . . Din 20 za kg Mehko kokošje perje, pisano . . . Din 15 za kg Gosje perje . . . Din 80 za kg Račje perje, sivo . . . Din 50 za kg

franko Maribor, proti povzetju, vreče zaračunane po lastni ceni. V paketih po 5 kg razpošiljamo po pošti:

5 kg purje ali pisano kokošje perje . . . Din 110 5 kg rumeno kokošje perje . . . Din 135 5 kg gosje purje . . . Din 440 5 kg sivo račje perje . . . Din 290

bruto za neto, franko po pošti, proti povzetju, ali predplačilu zneska.

EXPORTNA DRUŽBA MATHEIS. SUPPANZ IN DRUG. MARIBOR, CVETLIČNA ULICA ŠT. 12.

V PROSLAVO DEJETI ETN CE OBSTOJA TRGOVINE NUDIM

KOMPLETEN D. TEKTOR APARAT,

3 CEVEN „RADIO BAR“ AP. RAT,

4 CEVEN „RADIO BAR“ APARAT, kompletan kot zgoraj za izredno ceno,

ZVČNIK, tipa „RADIO BAR“ II. v elegantni in prvovrstni izvedbi okras vsakega doma, za izredno ceno

FRANC BAR-RADIO-LJUBLJANA, MESTNI TRG 5/1

SVOJIM CENZENIM ODJEMACIM

z antenskim ter zemljskim materijalom, 1 služako ter dobim kristalom za izredno ceno

Din 175.—

kompletan z 1 akumulatorem, anodno baterijo, antenskim ter zemljskim materijalom 3 na boljšimi elektronkami 1 zvočnikom za izredno ceno

Din 1950.—

Din 2450.—

Din 650 —

PISALNI STROJI REMINGTON LJUBLJANA, MESTNI TRG 5/1 NAJSTAREJŠA STROKOVNA TVRKA SLOVENJE!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Deklica
14 let stara, boljših staršev, doma iz trgovine, želi mesta kot učenka-modistinja. Nastop po 1. aprilu. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 1171.

Službo določa

Dva potnika
za prodajo dvokoles, šivalnih strojev, otroških vozičkov in delov, sprejme »Tribuna« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Mizarski delovodja
mojster ali začetnik vešč vsega stavbenega in pohištvenega mizarskega dela, se sprejme po dogovoru v novo ustanovljeno mizarsko podjetje. Prednost ima tisti, kateri ima veselje za napredek podjetja ter svoje bodočnosti in ima res znanosti. **Tajnost zadržana.** Ponudbe na upravo »Slov.« pod števil. 999/1167.

Opekarški mojster
za majhno opekarno na Dolenjskem se išče. Ročni obrat, poljska peč. Prednost imajo reflektanti s strokovnimi spričevili in kavelji. Naslov v upravi lista pod števil. 1187.

Učenka
se sprejme v trgovino s specerijskim blagom. — Imeti mora tri razrede srednje šole. Hrana in stanovanje v hiši. Prednost imajo z dežele. — Alojzija Vrtačnik, Tržaška cesta 19, Ljubljana.

Mlinarja
poštenega in stalnega iščem. Naslov na upravo lista pod števil. 1201.

Klobučarskega pomočnika

ki zna vso klobučarsko obrt izvrševati, sprejme takoj Franc Savine, klobučar v Radečah pri Zidanem mostu.

Strojnik
k lokomobili z daljšo prakso in vešč vseh strojnih popravil, se išče. Nastop službe 1. marca. V ponudbi je navesti dosežene služe in zahtevke mesečne plače. — Parna žaga »Zora« d. z. o. z. Crnomelj.

Flavlist
za sviranje v orkestru se išče. Ponudbe pod »Orkester« števil. 1202 na upravo »Slovenca«.

Strojnik
perfekten, ki je delal v strojnih livarnah in tovarnah, se sprejme na parno žago. Prosto stanovanje in kurjava. Nastop po dogovoru. Ponudbe pod »Strojnik« na poštini predal 74 Celje.

Dva mizarska pomočnika
sprejemam takoj v stalno delo. Naslov v upravi lista pod števil. 1207.

Prodamo

Trgovsko opravilo
stelaže, pulte, izvesne izložbe, proda Peter Šetina, Senica. Ogleda se: Ljubljana, Martinova cesta 8.

Puhasto perje
kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistilo na perja, Zagreb, Ilica 82.

Namočena polenovka
vsak petek. — Anton Legat, trgovina - Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

Opekarna
za izdelavo zidne opeke potom strojev se v bližini Ljubljane proda, ali pa zamenja z drugim poslom. Cenj. ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Opekarna«.

Gramofon
čisto nov z več ploščami, se proda. Naslov v upravi pod števil. 1195.

Zasluzek

Nudi se
resnim interesentom mesečni zaslužek do 10.000 Din. Nobena laž ali temu podobno. Reelen zaslužek. Samo do konca februarja sprejema ponudbe podružnica »Slovenca« v Mariboru pod »Eksistencija«. (Priložiti 10 Din za stroške.)

Stanovanja

Odda se soba
s številnim osebji, ki je ves dan odsotna. — Ponudbe pod »Soba«.

Soba s kuhinjo
event. le za eno četrtletje iščem v mestu, ne na periferiji. Plačam vsako ceno. Ponudbe na upravo lista pod »Takojšnja vsebje« 1178.

Prazna soba
v priljublj. ev. v 1. nadstropju, le v sredini mesta, se išče za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«-1205.

ZAHVALA. Za obilne dokaze sočutja ob smrti našega ljubljenskega soproga, sina, brata, gospoda

Karla Šegatin

se vsem najtopleje zahvaljujem. Predvsem pa se čutim dolžne zahvaliti se ugli. tvrdki Fuchs, trnovskemu »rlic« ter g. govorniku za ganljivo slovo ob grobu. Končna zahvala vsem, ki so pokojnika v tako lepem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 6. februarja 1929.

Rodbina ŠEGATIN

V Gospodu je zaspal dne 6. februarja ob pol 4. uri popoldne v 66. letu naš dragi soprog in oče, gospod

Anton Žibert

na luči elj v p. in častni občan na Ježici

Pogreb bo v petek dne 8. februarja ob 4. uri iz hiše 63. na Ježici k sv. Juriju v Stožicah.

Ježica, 6. februarja 1929.

Marija Žibert

sop. oga

Dr. phil. Ivan Žibert

sin

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mati in stara mati, gospa

ANA GABRIJEL roj. KEK

posestnica

v sredo dne 6. t. m. po daljšem bolehanju Boga udano preminula. Pogreb drage pokojnice bo v petek dne 8. februarja ob 9. uri iz hiše žalosti na Hribu na pokopališču v Trebnjem.

Trebnje, 6. februarja 1929.

Žalujoči ostali.

Potrtega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani brat, stric, bratranec itd., gospod

Valentin Lukman

mizar

v torek 5. febr. po kratki, mučni bolezn, v 59. letu nenadoma preminul.

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 7. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Glince c. IX. števil. 5. na pokopališču na V. ču Sv. maše se bodo darovale v cerkvi sv. Antona na Viču.

Vič-Glince, 6. februarja 1929.

Žal. u. o. i. ostali.

Odvetniška pisarna

lepa in svetla, v bližini sodnice v 1. nadstropju se odda. Polze se v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 1196.

Mehanična delavnica

za popravila gramolonov, šivalnih in pisalnih strojev, otroških vozičkov, koles itd. Lastno emajljanje, poniklanje, Priporoča se Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Nasproti »Narodnega doma«.

Recepte

za izdelovanje kreme za čevlje, muholovce, žganje, likerje itd., prodam. — Leban, Špilfeld, Austria.

Krusno moko in rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Na novo je izšla

v založbi Oblastne založbe šolskih knjig in učil v Ljubljani

Karla zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918

v priročni izdaji (43 x 50 cm) za srednje, mešanske osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni založbi in po vseh knjigarnah za ceno 8 dinarjev

Otvoritev nove gostilne tik postajališča Jevnica

Podpisani javljamo slavnemu občinstvu, da otvorim v nedeljo dne 10. svečana 1929 na novo gostilno »Pri Godcu« tik postajališča Jevnica. Zagotavljam v vseh ozihih najsolidnejšo postrežbo. Na razpolago bodo dobra okrepčila, izvrstna pristna vina, kakor tudi brezalkoholne pijače.

Imenovano nedeljo ob 3. uri popoldne slovesna otvoritev. Pridite v čimnajvežjem številu, da okusite nove dobrine ob svirani godbi in petju pevskega zbora iz Kresnic.

J. Godec.

Globoke žalosti potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preljuba, nepozabna soproga, mati, tašča, babica in sestra, gospa

Antonija Rotner, roj. Ilgo

posestnica na Laznici

dne 5. februarja 1929 ob pol 4. popoldne po dolgi mučni bolezn, previdena s sv. zakramenti za umirajočo v 64. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Telesni ostanki predrage pokojnice se bodo v petek 8. februarja ob 9. dopoldne pri hiši žalosti na Laznici slovesno blagoslovili in po sv. maši zadušnici v Limbušu položili k večnemu počitku.

Laznica, dne 6. februarja 1929.

Janez Rotner, soprog; Rudolf Rotner, sin; Antonija Marin, roj. Rotner, Anastazija Jurše, r. Rotner, Ema Kocutar, r. Rotner, hčerke; Peter Marin, Josip Jurše, Ivan Kocutar, zeti; Janko in Milica Jurše, Peter, Vlado in Srečko Marin, Emica, Ivan in Milan Kocutar, vnuki; Marija Mesarič, roj. Ilgo, sestra; Janez in Peter Ilgo, brata.

Potrji neizmerno žalosti javljamo, da je naš iskreno ljubljani, predobri oče itd., gospod

Mihael Luževič

veleposestnik v Petrovčah

dne 6. februarja ob 7. zjutraj po kratkem in mučnem trpljenju v 67. letu starosti, previden s tolažili svete vere, sledil v večnost svojemu pred petimi tedni v Celju preminulemu zetu gospodu Antonu Čedu.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje iz hiše žalosti k Sv. Kancijanu v Zalec dne 8. februarja ob 3. popoldne.

Sv. maša zadušnica se bo brala dne 9. februarja ob 8. zjutraj v Petrovčah.

Petrovče, dne 6. februarja 1929.

Mici Čed, roj. Luževič, Perica Luževič, hčeri. Edi, Vladko, vnuka in ostali sorodniki.

Uprava Dvora

potrebuje samostojnega

vrtnarja

neoženjenega.

Ponudbe z dokumenti je poslati najdalje do 20. februarja Upravi Dvora v Beogradu

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

Trinajsto poglavje.

Slika, na katero ne pozabim nikoli.

V trenutku, ko je zahajalo solnce in se bližala žalostna noč, sem zagledal spodaj sredi brezmejne planjave osamljeno Indijančvo postavo pa gledal za njim, našim edinim slabim upanjem na rešitev, dokler se ni izgubil v zahajajočem solncu, rožnati megli, ki se je dvigala med menoj in reko v daljavi.

Bilo je že popolnoma temno, ko sem se povrnil v naše izropano taborišče, in zadnje, kar sem videl, je bila rdečkasta luč Zambovega ognja; ostal je edina svetla točka na vsem širokem svetu tam spodaj, kakor je bila navzočnost zvestega zamorca edina tolažba za moje obupano srce. Sicer pa sem se prvič, od kar nas je zadel nesreča, počutil nekoliko boljše, dobro se mi je storilo pri misli, da bo zvedel svet, kaj smo opravili, da se ne bodo v najslabšem slučaju izgubila z našimi kostmi vred tudi naša imena, temveč se bodo ohranila za potomce kakor tudi sadovi našega raziskovanja.

Hudo je pač bilo ostati in spati v nesrečnem taborišču, a prenočiti kar sredi divjega gozda bi bilo še bolj grozno. Za eno ali za drugo sem se moral vsekakor odločiti. Previdnost me je svarila, da bi bilo najboljšo ostati pokoncu na straži, a izmučeno telo je nasprotno oblastno zahtevalo počitka. Povznel sem se na vejo orjaškega gingkovega drevesa, a bila je pregledka, da bi gori lahko varno čepel: na brž bi strmoglavil na tla in si zlomil vrat, čim bi zadremal. Zato sem se zopet spustil na tla in pričel ugibati, kaj naj počnem. Zagradil sem slednjič vhod v našo zarebo, našgal v trikotu tri posamezne ognje, na hitro sem zadostno povečerjal in takoj trdno za-

spal, da naposled doživim nepričakovano in jako veselo prebujenje. Na vse zgodaj, baš ob svitanju, se mi je spustila na pleče neka roka, in ko sem planil ves drhteč od razburjenja na noge ter pograbil puško, mi je ušel radostni krik, kajti zagledal sem v sivkasti mrzli luči, da kleči poleg mene lord John.

Bil je on — pa zopet ni bil. Ko sem ga zapustil, je imel miren nastop, neoporečno zunanost in brezhibno obleko. Zdaj pa je bil blede, divje je gledal in tako težko dihal, kot da bi moral daleč in naglo teči. Njegov suhi obraz je bil krvav in razpraskan, od obleke so ostale samo cunje, in klobuka ni bilo več. Obstrmel sem pri tem pogledu, a Roxton mi ni pustil časa za vprašanje. Brskal je po naših stvarih in govoril istočasno naprej.

»Hitro, mladenič! Hitro!« je klical. »Vsak trenutek je dragocen. Tukaj sta dve puški — vzemite ju! Ostali dve imam jaz. Tako, zdaj pa si naberite nabojev, kolikor jih le morete nositi. Natrajte si z njimi vse žepce. Tako, gotovo je! Zdaj pa še nekaj hrane. Pol tucata škatel bo nama zadostovalo. Zdaj je vse v redu! Zdaj ni čas za razgovore in ugibanja, počurite se. Le hitro naprej, sicer sva izgubljeni!«

Še vedno napol zaspan, nisem bil v stanu si misliti, kaj vse to pomeni, in sem drvel za njim kakor prismojen skozi gozd s puškama pod pazduho ter polnim naročjem najpotrebnejše ropotije. Letel je sem in tja naravnost skozi goste grmovje, doler ni prišel do posebno neprodirnega trnja. Zagnal se je vanj, ne da bi se zmenil za bodičevje, se tam vrgel na tla in me potegnil za seboj.

»Tu sem!« je zahropel. »Tukaj sva menda na varnem. Najprej bodo nedvomno naskočili zopet taborišče. To bo prvo, kar jim pride na misel. Baš to jih more zmotiti.«

»Kaj pa pomeni vse to?« sem vprašal, čim sem prišel do sapa. »Kje sta profesorja? In kdo nas zasleduje?«

»Opice, človečniki,« je naglo odgovoril. »Moj Bog, kake zverine so to! Ne govorite preglasno: imajo dolga ušesa in ostre oči, le voh, če se ne motim, ni

posebno razvit, tako da nas menda ne bodo zavohali. Kje pa ste vi bili, mladenič? Vi ste se še dobro izmazali.«

Prav na kratko mu sem zašepetal, kar sem pač opravil.

»Lepe reči,« je zamrmral, ko je čul o dinosavru in jami. »Za počitnice že ni pripraven ta kraj. Kaj? A jaz nisem niti slutil, kaj vse je tu mogoče, dokler nismo prišli v pesti tem hudičem. Nekoč sem bil v ujetništvu pri papuanskih ljudozreih, a bili so prav dostojna družba v primeri s to sodrgo.«

»Kako pa se je to zgodilo?« sem vprašal.

»Bilo je na vse zgodaj. Naša učenjaka sta se komaj predramila. Še niti nista utegnili, da bi pričela kak prepri. Nenadno se je sesulo vse polno opic. Priletelo jih je toliko z drevesa na tla, kakor da bi kdo jabolka stresal. Mislim, da so se zbirale že ponoči, dokler ni bilo veliko drevo nad nami z njimi natrpano polno. Eni izmed njih sem prestrelil trebuh, a preden smo utegnili razumeti, kaj se godi, smo že vsi ležali na hrbtu po tleh pa nismo mogli premakniti ne rok, ne nog. Pravim jim opice, toda držali so v rokah gorjaje in kamne, so znali nekaj mrmrati, da se zmenijo med seboj, in nam slednjič zvezali roke z ovijalkami, tako da nadkriljujejo vse zverine, ki sem jih videl, ko sem se potikal po svetu. Opiči ljudje so to, prehodna oblika, »pogrešani člen«, in zaradi mene naj bi ga še vedno pogrešali. Odvlekli so ranjenega tovariša, ki je krvavel kakor zaklan prešič, so se usedli v krogu okoli nas, pa nikoli še nisem videl tako ledeno morilskih obrazov. Bile so same zastavne zverine, kakor človek velike, a dokaj močnejše. Rdeče obrvi imajo in pod njimi čudno steklene oči; usedle so se in pričele nepremično buliti v nas. Challenger ni sicer zajec, a še njemu je bilo to preveč. Mukoma se je poskušal povzneti na noge in se nanje drl, da se je tega že naveličal, naj neha. Menda ga je ta nepričakovani napad nekoliko zmešal, zakaj rezgrtel je in klet, kakor prismojen. Če bi se nani navadila tolpa časnika, ki jih ima tako posebno rad, še takrat se ne bi mogel bolj dreti.«